

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, GEGUŽĖ – MAY 13, 2014 • Vol. CV Nr. 55 Kaina 1 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 05-12-2014

ŠIAME NUMERYJE:

Didysis pokalbis:
prof. J. Skirius – 3 psl.

Pusryčiai su seselėmis
kazimierietėmis – 4 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Antrajame rinkimų rate – D. Grybauskaitė ir Z. Balčytis

„Nedalinu tuščių pažadų“. Prezidentės Dalios Grybauskaitės spaudos konferencija. Martyno Ambrazo (ELTA) nuotr.

Z. Balčytis tikina, kad jo ketinimai laimėti Prezidento rinkimus yra rimti. Dainiaus Labučio (ELTA) nuotr.

Vilnius (ELTA) – Prezidentė Dalia Grybauskaitė pirmajame rinkimų ture pasiektą rezultatą vadina geru. „Esu dėkinga žmonėms, ir jų yra per 600 tūkstančių, kurie balsavo ir palaikė mane. Tai yra daugiau nei prognozavo pirmajam turui sociologai. Iš tikrųjų rezultatas yra geras“, – valstybės vadovė tiki, kad per antrąją turą ją palaikys dar daugiau žmonių.

Prezidentė tai, kad šį kartą nepavyko lengvai nugalėti pirmajame ture, aiškino savo veikla per pastaruosius penkerius metus, kuriuos pažymėjo ir krizės laikotarpis.

„Yra tokia taisyklė, kad veikiantis Prezidentas ar politikas penkerius metus turi apsispręsti, ar jis daro tai, ko

reikia valstybei, ar jis tiesiog mėgina išsaugoti savo reitingus. Nepamirškime, kad nuo 2009 metų buvome krizės laikotarpyje, ir teko priimti labai daug nepopuliarių sprendimų. Aš visada sakiau, kad darysiu tai, ko reikia Lietuvai ir jos žmonėms, ir niekada nedalinsiu tuščių pažadų arba to, ko negaliu įvykdyti. Dariau, ką reikėjo, žadėti tuščiai nežadėjau, išvogti valstybės neleidau, taigi gali būti daug nepatenkintų“, – sakė D. Grybauskaitė.

Ji taip pat nekonkretizuodama užsiminė, kad kai kurių iš septynių kandidatų siekis buvo ne Prezidento postas, o bandymas „tam tikrų užkulisinį susitarimų pagrindu išskaidyti balsus“. – 3 psl.

Kauno arkikatedroje pašventintas Šv. Popiežiaus Jono Pauliaus II paveikslas

Šių metų balandžio 27-tą dieną, Dievo Gailestingumo sekmadienį, Vatikane Popiežius Jonas Paulius II ir Popiežius Jonas XXIII buvo paskelbti šventaisiais. Popiežius Jonas Paulius II aplankė Lietuvą 1993 metais. Tos kelionės metu jis buvo sustojęs Kaune ir meldėsi Kauno arkikatedroje bazilikoje. Jo apsilankymui priminti ir jo paskelbimui šventuoju pažymėti gegužės 4-tą dieną Kauno arkikatedroje buvo pašventintas Šv. Popiežiaus Jono Pauliaus II paveikslas. Tas paveikslas iškeltas šoniniame arkikatedros altoriuje, kur taip pat yra laikoma šventojo relikvija. Paveikslą nutapė dailininkas Paulius Juška.

Išskilmės prasidėjo šv. Mišiomis, kurioms vadovavo Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Kartu su juo šv. Mišias koncelebravo vyskupas Kęstutis Kėvalas ir prelatas Vytautas Steponas Vaičiūnas. Savo homilijoje Arkivyskupas paminėjo Šv. Popiežiaus Jono Pauliaus II vizitą Lietuvoje ir priminė, kad Popiežius meldėsi Kauno arkikatedroje. Arkivyskupas pabrėžė Popiežiaus atidumą Dievo žodžiui.

Šv. Mišioms pasibaigus, dvasininkai ir šv. Mišių dalyviai procesija priėjo prie Šv. Jono Pauliaus II altoriaus, kur buvo sukalbėta jo vardo litanija. Tada Arkivyskupas pašventino Šv. Jono Pauliaus II atvaizdą ir visiems suteikė palaiminimą, naudodamas šventojo relikviją, kurią Kauno arkivyskupijai padovanojo Šv. Jono Pauliaus II asmeninis sekretorius, Krokuvos metropolitas kardinolas Stanislaw Dziwisz.

Parengė Rimas Černius

Proto trūksta tam, kam trūksta tvirtos valios. – Shakespeare

JAV kasmet švenčiama Gailestingųjų seserų savaitė. Šįmet ji buvo švenčiama nuo gegužės 6 d. iki gegužės 12 d. Pastaroji diena yra Florence Nightingale gimtadienis. Gailestingosios seserys yra pagalbinių medicinos personalo narės, kurios rūpinasi ligonių slaugymu. Jų pradžia Europoje siekia pirmuosius krikščionybės laikus, kada besikuriančios brolijos ir seserijos ėmė rūpintis ligonių slaugymu, jų lankymu namuose ir pagalbos teikimu našlaičiams bei neturčiams. Vėliau susikūrė pasaulietiškos šios rūšies organizacijos.

Šiuo metu vien JAV yra per keturi milijonai gailestingųjų slaugių ir jų padėjėjų. Tai daugiau nei daugelis JAV valstybių turi gyventojų ir kelis kartus daugiau nei tarnaujančių JAV kariuomenėje. Gailestingosios seserys darbe yra dažniau sužeidžiamos nei statybos darbininkai. Taip pat jos dažniau užpuolamos nei kalėjimų sargai. Turimomis žiniomis, 85 proc. gailestingųjų seserų yra baltosios rasės. Maždaug prieš šimtą metų šioje profesijoje vyravo vyrai. Dabar vyrai sudaro vos 6 proc. (kaip juos pavadinti – gailestingieji broliai ar slaugai?).

Gailestingųjų seserų profesija yra viena iš labiausiai populiarėjančių. Jų pareikalavimas didėja. Platėja ir jų specializacija. Sveikatos pramonė vis keičiasi, todėl nuolat kinta gailestingųjų seserų kvalifikacijos. Seniau užtekdavo baigti dvejų metų kursus kokioje nors ligoninėje ir išlaikyti valstijos egzaminus „Registered Nurse” (RN) seselės diplomui gauti. Dabar apmokymas perėjo į apylinkės kolegijas, kur yra dvejų metų programa. Tačiau vis daugiau universitetų turi slaugių programas, čia suteikiami bakalauro (rečiau – magistro) laipsniai. Kai kuriose valstijose priimti įstatymai leidžia kai kurioms gailestingoms seserims išrašyti receptus vaistams. Dar didesni pasikeitimai – „Doctor of Nu-

Gailestingųjų seserų savaitei pasibaigus

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

rsing Practice” (DNP) laipsnio suteikimas. Tai atveria duris vadovauti svarbiose sveikatos pramonės srityse. Nesistebėčiau, jeigu su laiku asmenys su DNP kvalifikacijomis taps visiškai nepriklausomi nuo gydytojų kontrolės bei priežiūros. Tuo pačiu reikia tikėtis tolimesnio organizuotos medicinos (įvairių gydytojų sąjungų) pasipriešinimo.

Idomiu sutapimu „The Wall Street Journal” balandžio 18 d. laidoje paskelbė 20-ies profesijų uždarbių vidurkius (remiantis JAV Darbo departamento statistiniais šaltiniais). Tepaminėsiu dešimt profesijų ir jų uždarbio vidurkį JAV. Advokatai: 114,300 dol., kompiuterių inžinieriai: 104,250 dol., ekonomistai: 93,070 dol., mechanikos inžinieriai: 82,100 dol., fizioterapeutai: 81,030 dol., architektai: 74,100 dol., mikrobiologai: 67,840 dol., registruotos slaugės: 66,220 dol., gimnazijos mokytojai: 55,360 dol., dvasiškiai: 43,800 dol. Spėju, kad niekas nesi-renka gailestingųjų seserų profesijos, jei norima praturtėti. Tuo pačiu galima teigti, kad toje profesijoje dirbant nereiks per daug rūpintis kasdieniniu pragyvenimu.

Iki šiol rašiau apie profesijos atstovus, pasišventusius padėti kitiems. Nors mažai kas sugre-tintų slauges su policininkais, abiejų profesijų atstovai siekia visuomenę išlaikyti sveiką ir saugią. Tačiau JAV turi daug mažiau policininkų nei gailestin-gųjų seserų. Apskaičiuojama, kad JAV yra 780,000 poli-cininkų. Šioje vietoje noriu įterpti vietos dienraš-tyje skaitytą straipsnį apie vienos gyvenvietės poli-

ciją. Ta vietovė yra Gaines kaimas Michi-gano valstijoje, maždaug pusiaukelėje tarp sostinės Lansingo ir nykstančio, bėdų apsėsto Flinto miesto. Internetė su-žinojau, kad tas kaimelis buvo įsteigtas XIX šimtmečio viduryje, o paštas ten bu-vo atidarytas 1858 m. Kaimo plotas yra mažiau nei vienas kvadratinis kilomet-ras ir jame dabar gyvena 380 žmonių. Didelė dau-guma (97.9 proc.) gyventojų yra baltos rasės. 10 proc. gyventojų gyvena žemiau skurdo ribos. Kaimas turi savo viršaitį ir šešių asmenų patikėtinių tarybą.

Gaines kaimas turi ir policijos departamentą. Jau keletą metų tame departamente yra tik vienas tarnautojas. Jis taip pat yra policijos vadas. Jo už-darbis yra 12.50 dol. per valandą. Visas departamen-tas turi 18,626 dol. biudžetą. Dabar jis dirba nepilną laiką ir patruliuoja šešiolikoje kaimo gatvių 4–5 die-nas per savaitę. Jam nedarbant pro kaimą kartas nuo karto pravažiuoja apskrities policija. Kaimo raštininkės teigimu, nusikaltimų kaime nėra. Poli-cijos viršininkas Tim Bradshaw įsitikinęs, kad nu-sikaltimų nebuvimas yra tampriai surištas su fak-tu, kad jis pažįsta kiekvieną kaimo gyventoją ir su jais palaiko artimus ryšius. Juokaudamas policijos vadas spaudos atstovui teigė, kad jis nemėgsta po-pierizmo ir tokius, kurių elgesys reikalauja popie-rizmo, uždaro į kalėjimą. Jam dabar 66 metai ir kai-mo valdžia jau kalba apie policijos pareigų perda-vimą savivaldybei, kuriai priklauso pats kaimas. Didmiesčiuose gyvenantys skaitytojai turbūt pagal-vos, kad Kriaučiūnas jau „nuvažiavo nuo bėgių”, nes tokių dalykų šiais laikais negali būti. Sunku ti-kėti ir man. Prieš vasaros karščius gal susigundysiu į tą kaimą pats nuvykti ir paieškoti to policijos vado. Jam nuvešiu ir šios skilties nuorašą. Tuo pačiu ne-sistebėčiau, jeigu tuo metu jis būtų išvykęs kur nors žuvauti.

Antrajame rinkimų rate – D. Grybauskaitė ir Z. Balčytis

Atkelta iš 1 psl.

Išsiųsdami į antrąjį turą ją ir socialdemokratą Zigmantą Balčytį, pasak Prezidentės, žmonės padarė garbingą sprendimą.

Prezidentė per šias dvi savaites iki kitų rinkimų, per poilsio dienas, ketina apsilankyti poroje ren-ginių, kur turės galimybę susitikti su žmonėmis, taip pat dalyvaus debatuose. Paklausta apie reklaminius klipus, valstybės vadovė priminė, kad ji yra nepar-tinė kandidatė, kurios biudžetas yra ženkliai ma-žesnis nei jos konkurento.

Kalbėdama apie konkurentą, Prezidentė nebu-vo linkusi moralizuoti dėl to, kad jis dalyvauja iš kar-to dviejuose rinkimuose – Prezidento ir Europos Par-lamento. Daugiau abejonių Prezidentei kelia, kiek savarankiškas galėtų būti prezidentas, kurio partijos vadovas užima premjero postą.

„Lietuvos Konstitucijoje yra labai gražus tri-kampis, tai yra balansas, kada valstybė stovi ant tri-jų stiprių kojų: tai yra stiprus konstituciškai Pre-zidentas, stipri Vyriausybė ir stiprus Seimas. Tai mus jau 25 metus gelbėjo nuo didelių kokių nors su-krėtimų. Manau, kad tokį triašį balansą reikėtų iš-laikyti. Aišku, kad rizikos didėja, kai vienos parti-jos rankose būtų du svarbiausi postai”, – sakė D. Gry-bauskaitė.

Kalbėdama apie rinkimų aktyvumą Presiden-tė apgailestavo dėl ypač mažo emigrantų dalyvavi-mo rinkimuose.

„Didžiausia bėda, kada mūsų žmonės išva-

žiuoja ir nejaucia jokio ryšio ir jokios pareigos net išlaikydami mūsų Lietuvos Respublikos pasą”, – sakė D. Grybauskaitė.

Z. Balčyčio ketinimai laimėti Prezidento rinkimus rimti

Lietuvos socialdemokratų partijos (LSDP) kan-didatas rinkimuose Zigmantas Balčytis tikina, kad jo ketinimai laimėti Prezidento rinkimus yra rim-ti. Paramos rinkimuose socialdemokratų kandida-tas tikisi iš koalicijos partnerių, ir teigė, kad jau gavo Vilniaus miesto mero Artūro Zuoko patikinimą, kad jis jį rems.

Z. Balčytis padėkojo „tvarkiečių” vadovui Ro-landui Paksui už jau pirmame ture išreikštą para-mą. Tačiau pats kandidatas tikisi susižerti ne tik koa-licijos partnerių partijų, bet ir konservatorių ir li-beralų elektorato balsus.

Kandidatas mano rinkėjus įtikinti per debatus, politine reklama, taip pat žada lankyti tas rinkimi-nes apygardas, kurių iki šiol nebuvo aplankęs.

Išbandęs laimę Prezidento rinkimuose, bet ne-patekęs į antrą turą, Vilniaus meras Artūras Zuokas save tituluoja ateities Prezidentu.

„Esu dėkingas už naujas patirtis ir pažintis, ku-rias gavau per rinkimų kampanijos laikotarpį (...) Taip pat dėkoju tiems, kurie balsavo, (...) tie 70 tūkst. balsų man yra gražus ateities palinkėjimas”, – pir-madienį vykusioje spaudos konferencijoje žiniask-

laidai sakė A. Zuokas. Didžiausio – 10,15 proc. – bal-savusiųjų palaikymo A. Zuokas sulaukė sostinėje: tik čia A. Zuoko gauta rinkėjų balsų dalis perkopė dešimtadalį. Politikas žadėjo pakartotinai siekti Prezidento posto 2019 m.

Pagal preliminarious Prezidento rinkimų pir-mojo turo rezultatus, Dalia Grybauskaitė gavo 611 tūkstančių 293 rinkėjų balsus, kas sudaro 45, 89 proc. Socialdemokratų partijos kandidatas Zigmantas Balčytis gavo 181 tūkstantį 555 balsus arba 13,63 proc. Trečiasis yra Darbo partijos kandidatas Artūras Pau-lauskas, kurį pasirinko 12,02 proc. rinkėjų. Toliau ri-kiuojasi nepriklausomas kandidatas Naglis Putei-kis – 9,33 proc., Lietuvos lenkų rinkimų akcijos va-dovas europarlamentaras Valdemaras Tomaševskis – 8,23 proc., Vilniaus meras Artūras Zuokas – 5,22 proc., Vals tiečių ir žaliųjų sąjungos atstovas, Igna-linos rajono meras Bronis Ropė – 4,15 proc. balsų.

Pirmadienį spaudos konferencijoje Vyriausio-sios rinkimų komisijos (VRK) pirmininkas Zenonas Vaigauskas sakė, kad rinkėjų sąrašuose buvo įrašyta 2 milijonai 554 tūkstančiai 532 rinkėjai, rinkimuo-se iš jų dalyvavo 1 milijonas 331 tūkstantis 982 rin-kėjai, kas sudaro 52,14 proc.

VRK vadovo vertinimu, rastas nemažas skaičius negaliojančių biuletenių – 20 tūkstančių 445 (1,53 proc.), galiojančių biuletenių už 7 kandidatus yra 1 milijonas 311 tūkstančių 537 (98,47 proc.).

Antrasis rinkimų turas vyks kartu su rinkimais į EP, gegužės 25 dieną.

DRAUGAS
(USPS–161000)
THE LITHUANIAN WORLD–WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629–5532.
Tel.: 773–585–9500. Fax.: 773–585–8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.
Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629–5532

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00
JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00
Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00
Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00
Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA
JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00
Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00
Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame.

„Draugo” prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr. redaktore@gmail.com
Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –
Renata Šerelytė
rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudo-tų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pa-silikti kopiją.

El. paštas:
redakcija@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

DIDYSIS POKALBIS

Prof. Juozas Skirius.

Moksliniame pasaulyje dominuoja lietuvių emigracijos keturių bangų teorija

Lietuvoje pradeda ruošti 2018 metais minėsimam Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos ministro pirmininko potvarkiu, sudaryta Darbo grupė, kuriai pavesta parengti valstybinę Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo programą ir pateikti ją Vyriausybei. Artėjantis garbingas jubiliejus jaudina ir išeiviją, brandinama idėja rengti monografiją – o ką išeivija per šį šimtmetį davė Lietuvai? Išties įdomu. Su tokiu klausimu „Draugo“ korespondentė Lietuvoje **Audronė V. Škiudaitė** kreipėsi į lietuvių išeivijos istorijos tyrinėtoją **dr. Juozą Skirį**, daugelio knygų ir straipsnių autorių, Edukologijos universiteto profesorį. Tie, kurie domisi šia tema, žino Profesoriaus knygas apie Amerikos lietuvių tarybą, Lietuvos diplomatiją, visuomenininkus ir diplomatus Bronių Kazį Balutį, Julijų J. Bielskį, publikacijas apie diplomatą Anicetą Simutį, politiką ir žurnalistą Leonardą Šimutį ir kt.

– Gerbiamas profesoriau, kokia pirmoji mintis Jums kyla pagalvojus apie lietuvių išeivijos ir Lietuvos santykį per šimtą metų?

– Mūsų, lietuvių, tauta, būdama labai nedidelė, turi santykinai vieną didžiausių tautinių diasporų užsienyje. Nusileidžiame turbūt tik žydams ir ariams. Dažnai pagalvoju, ar yra galimybė, išskyrus politinę, sustabdyti tą nuolatinį tautos nutekėjimą (kai kas įvardija kaip „tautos nukraujavimą“). Pribandyti gal ir galima, bet turėti viltį, kad kada nors lietuviai nebesidairys geresnio gyvenimo užsieniuose, vargu ar galime tikėtis. Be to, lietuvių emigracija jau tapo tradicija. Emigracija turi pačias įvairiausias priežastis, kurias ir atskleidžia pastarojo šimtmečio patirtis. Bet nereikia užmiršti, kad mes savo tautos emigraciją istorijoje fiksuojame dar iš ankstesnių laikų. Jau laikas būtų gausesnės lietuvių emigracijos ištakas nukelti į XIX a. pirmąją pusę, galbūt jos pradžią. Tuo metu nemažai lietuvių vyko iš Mažosios Lietuvos. Berods, Teksaso valstijoje yra rastos lietuvių kapinės iš XIX a. 3-iojo dešimtmečio. Be jokios abejonės ir anksčiau, gal ne taip gausiai, vyko lietuviai į kitas šalis.

– Šimto metų Lietuvos istorija buvo labai permaininga, matyt, tai veikė ir išeivijos visuomeninę veiklą?

– Visiškai teisingai. Lietuvai, lietuvių tautai iškilius nelaimės ir skriaudos per pastarąjį šimtmetį tiesiogiai darė įtakos daliai visuomenės trauktis iš savo gimtinės. Tačiau ryšiai, ypač pirmosios generacijos išeivių, su gimtine išlaikomi gana tarpiai. Bet svarbiausia tai, kad išeivijos visuomeninė veikla betarpiškai susieta su savo senąja Tėvyne, lietuvybe. Tai yra pati didžiausia vertybė, kurią mums visiems reikia labai branginti, palaikyti, maksimaliai remti. Išeivija visais savo veiklos tarpsniais stengėsi palaikyti ryšius su Lietuva, reikalui esant ją paremti savo sunkiai uždirbtais ir suaukotois pinigais; plačiai per išeivių organizacijas ir spaudą prisidėdavo vykdančią politinę agitaciją ir propagandą, per išeivijos įtakingus veikėjus Lietuvos politikai ne kartą gaudavo galimybę užmegzti ryšius su užsienio šalių valstybių atstovais. Yra gausu pavyzdžių, kai išeiviai atvykdavo į Lietuvą ir sėkmingai įsiliedavo į šalies ūkinę ir politinę veiklą, dalindavosi savo sukaupta užsienyje patirtimi.

– Kokios istorinės asmenybės čia Jums spindi ryškiausiai ir kodėl?

– Išeivija mūsų tautai padovanojo labai daug ryškių asmenybių. Kiekvienas svarbus laiko tarpsnis, kiekviena išeivių srovė skirtingose šalyse iškėlė savo lyderius – akivaizdžius lietuvių visuomenės ir kultūros veikėjus. Išeivijos lyderiai įdomūs tuo, kad jiems tenka vadovauti atskilusiai nuo tautos kamieno, neretai skausmingai ir su nuotykiais besikuriančiai svetimuose kraštuose, atkakliai įveikiančiai nesuskaitomas kliūtis savo kraštiečių bendrijai. Lyderiai dažniausiai yra naujų kelių išeivijos gyvenime pionieriai, reformatoriai, švietėjai, tiesiog šventi pasiryžėliai, keliantys savo tautiečiuose meilę ir paramą lietuvybei, Tėvynei Lietuvai, jos gyventojams.

Tai veiklūs žmonės, aukojantys savo laiką, energiją, materialinius išteklius, nesitikėdami iš to sau naudos ir jos nereikalaudami. Galėčiau tokius pasišventėlius vardinti ir vardinti. Man, kaip tyrinėtoju, taip pat labai svarbu matyti tokio veikėjo nuosirdų, pasiaukojantį darbą savo Tėvynei, savo tautai. Istorikai juos iškelia ir pristato visuomenei straipsnių ar knygų forma. Pati išeivija kai kada pasirūpina įamžinti savo iškilus, labiau nusipelnčius žmones. Tai yra labai svarbu – tauta privalo matyti jų nuopelnus išeivijai ir Lietuvai.

– Tradiciškai emigracijos bangų įvardijama trys, bent jau Amerikoje – „grynoriai“, „dypukai“ ir „tarybukai“. Pirmieji ir tretieji vadinami ekonominiais, o antrieji – politiniais emigrantais. Ar priežastys, lėmusios pasitraukimą iš Lietuvos, lemia ir tų žmonių santykį su tėvyne?

– Buitiniame lygmenyje tarp išeivių yra paplitęs trijų bangų vaizdinys. Jiems labai patogu „tarybukus“ įvardinti „trečiabangiais“. Tačiau moksliniame pasaulyje dominuoja lietuvių emigracijos keturių bangų teorija. Tarp „grynorių“ ir „dypukų“ įsiterpia tarpukario laikotarpio banga, kaip atskiras išeivių iš Lietuvos srautas. Istoriko A. Eidinto apskaičiavimu, 1920–1940 metais iš nepriklausomos Lietuvos emigravo 102,000 žmonių, iš jų apie 70,000 lietuvių. Tiesa, didžioji emigrantų dalis tuo metu kryo į Pietų Amerikos šalis, nes JAV nuo 1924 m. buvo įvedusi griežtas įvažiavimo į šalį kvotas – pavyzdžiui, iš Lietuvos buvo išleidžiamas maždaug vienas emigrantas per dieną. Per visus emigracijos laikotarpius, be svarbiausių ekonominių ir politinių priežasčių, buvo ir yra kitos priežastys: nusivylimas Lietuvos valdžia, išvažiavimas pas artimuosius užsienyje, siekimas mokslo užsienio universitetuose, pabėgimas nuo teisėsaugos, meilės emigrantai ir pan. Be jokios abejonės tai lemia emigranto santykį su Tėvyne. Būna atvejų, kai nieko nenorintis girdėti apie Lietuvą emigrantas palaipsniui tampa nuoširdus savo senosios Tėvynės patriotas. Laikui bėgant daugeliui atsiranda arba stiprėja nostalgija Lietuvai, dalis jų ištraukia į įvairių išeivių organizacijų, draugijų veiklą. Reikia neužmiršti ir to, kad daugiau dėmesio savo gimtinei, lietuviškai veiklai pradeda skirti tie, kurie pasitraukia iš aktyvios darbinės veiklos, įsina į pensiją. Reti atvejai būna, kai dirbantis emigrantas visą savo laisvalaikį skirtų išeivijos reikalams. Šiuo atveju tai daugiau išeivių lyderiai, organizacijų vadovai, kultūrinės veiklos aktyvistai.

– Ar Jus domina ir šiandieninė emigracija?

– Šiuos procesus stebiu, bandau lyginti su praeities emigracija. Tačiau šiandieninės, naujosios (po 1990 metų), lietuvių emigracijos tyrimų nevykdu. Tai kol kas dar ne istorikų, o sociologų ir politologų tyrimo laukas. Istorikams laikas dar neatėjo, reikės lukterėti dar kelių dešimtmečių. Be to, darbo tiriant senosios emigracijos problemas, per akis. Pavyzdžiui, neturime išeivijos skirtingų ideologinių srovių (katalikų, tautininkų, socialistų, komunistų) istorijos tyrimų, o kur dar išeivijos susivienijimų, kultūrinių organizacijų ir draugijų veiklos analizė ir t. t., ir t. t.

– Koks Lietuvos valstybės vaidmuo diasporos gyvenime? Išeivija yra atskira „tauta“ ar tautos dalis?

– Tai be jokios abejonės – lietuvių tautos dalis, atsiradusi specifinėje aplinkoje, gyvenanti specifinėmis sąlygomis. Todėl išeivijos ryšys su Lietuva irgi turi specifiskumą, į kurį būtina atsižvelgti. Istorija aiškiai rodo išeivijos dėmesį savo senajai Tėvynei, ją remiant, ir palaikant ryšius su ten gyvenančiais artimaisiais, draugais. Ateina laikas, kai ir Lietuvos valstybė privalo stiprinti dėmesį išeivijai, pare-

miant ją ne tik moraliai, bet ir materialiai; palaikyti su ja tampresnius kultūrinius ir ekonominius ryšius; daugiau dėmesio skirti išeivijos jaunesnės kartos lietuviškam švietimui, lietuvybės išeivijoje stiprinimui. Pagirtina, kad Lietuvoje rengiami Pasaulio lietuvių seimai, jaunimo kongresai, bendros tautinės šventės; kad valdžios struktūrose atsiranda institucijos, kurios rūpinasi išeivijos reikalais. Reikėtų pagaliau išspręsti Lietuvos pilietybės sugrąžinimo visiems lietuvių kilmės išeiviams ir jų palikuonims klausimą. Lietuviai kitos Tėvynės išskyrus Lietuvą neturi. O mums, mažos tautos atstovams, kiekvienas mūsų tautietis, kuriam brangi Lietuva, kaip jo ar jo tėvų ir senelių gimtinė, yra ir turi būti svarbus.

Juozas Skirius (k.) ir buvęs „Draugo“ korespondentas bei ilgametis „Margučio“ radijo laidų vedėjas Petras Petrutis Lituanistikos Tyrimo ir studijų centro Pasaulio lietuvių archyve.

Skirmantės Miglinienės nuotr. Iš „Draugo“ archyvo

– Koks rankraštis guli ant Jūsų darbo stalo šiuo metu ir ar jis taip pat susijęs su užsienio lietuviais?

– Pastaruosius 15 metų didžiausias mano dėmesys kreipiamas išeivijos istorijai tyrinėti. Šiuo metu dirbu ir turiu užbaigti rašyti knygą, skirtą nušviesti Lietuvos Vyriausybės ryšiams su JAV lietuviais po karinio perversmo 1926 m. gruodžio 17 d. iki 1940 metų. Tai, turiu pabrėžti, buvo abiem pusėms sunkaus suartėjimo laikotarpis. Perversmas stipriai paveikė lietuvių išeiviją, kuri gyveno demokratinėje aplinkoje. Didžioji dalis išeivijos, išskyrus nedidelę grupę JAV lietuvių tautininkų, apsijungusių apie savo laikraščius „Dirvą“ ir „Vienybę“, priešiskai sutiko perversmą ir naująją tautininkų vyriausybę. Prezidentui A. Smetonai, A. Voldemaro ir J. Tūbelio vyriausybėms reikėjo nemažai pastangų įrodinėjant savo palankumą išeivijai, atstatant gerus santykius su užsienio lietuviais. Surinkta Lietuvos ir JAV lietuvių archyvuose dokumentinė ir bibliotekose išeivijos spaudos medžiaga akivaizdžiai rodo Lietuvos Vyriausybės vykdomą palankią programą užsienio lietuvių atžvilgiu, siekiant jiems parodyti, kad išeivija Lietuvai reikalinga. Buvo bandoma praktiškai užmegzti su ja ekonominius santykius, pritraukti į Lietuvą išeivijos kapitalą, prityrusius specialistus įvairiose ūkio ir visuomenės gyvenimo srityse. Lengvino užsienio lietuvių turizmo į Lietuvą sąlygas, sutvarkė Lietuvos laisvės paskolos 1920–1923 m. grąžinimą išeivijai, už nuopelnus lietuvybei daugiau kaip 100 JAV lietuvių gavo valstybinius apdovanojimus ir pan. Vyriausybės pastangos palaipsniui tirpdė išeivių nepasitikėjimo ledus. Ir jei ne Antrasis pasaulinis karas, Lietuvos nepriklausomybės praradimas, vyriausybės santykiai su didžiąja dalimi išeivijos būtų buvę visiškai sureguliuoti. Atliktas tyrimas rodo šios temos aktualumą šiandien. Pasiekimai ir padarytos klaidos praeityje santykiuose su išeiviais gali mus pamokyti, trumpinti suartėjimo procesus, greitinti bendradarbiavimą. Praeities patirtis – ryšių formos ir būdai – turėtų dominti ir tuos, kurie tiesiogiai gali veikti valstybiniu lygmeniu stiprinant ryšius su užsienio lietuviais. Turiu vilčių, kad knyga bus įdomi ir šiandieninei lietuvių išeivijai.

TELKINIAI

Washingtonė tęsiasi Lietuvos ambasados 90-čiui paminėti skirti renginiai

Lietuvos ambasada JAV tęsia šios diplomatinės misijos 90-ies metų veiklos istoriniame Lietuvos ambasados pastate Washingtonė minėjimo renginių ciklą. Gegužės 7 d. ambasadoje surengtas laisvės idėjas ir demokratines vertybes išaukštinantis renginys, kuriame dalyvavo JAV Kongreso nariai, administracijos atstovai, užsienio šalių ambasadoriai, svarbių demokratinės plėtros srityje dirbančių JAV nevyriausybinų institutų vadovai, Ukrainos ir Kubos bendruomenių atstovai.

Renginio garbės svečias buvo JAV Senato Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Robert Menendez, ambasadoje pasakęs emocionalią kalbą apie buvusių ir esamų pavergtų tautų viltį ištrūkti į laisvę.

Renginyje taip pat kalbėjo Washingtonė su vizitu viešėjęs Lietuvos užsienio reikalų viceministras Neris Germanas, JAV Kongreso nariai Ileana Ros-Lehtinen ir Mario Diaz-Balart.

Lietuvos ambasadorius Ž. Pavilionis sakė, kad ilgus okupacijos metus savotiška laisvos Lietuvos sala buvusi ambasada Washingtonė kaip niekas kitas simbolizuoja nemiršamas laisvės idėjas.

„Esame Laisvės ambasada, kuriai laisvė nėra tušti žodžiai ar savame egzistuojanti duotybė. Trokštame būti pavyzdžiu kitoms pavergtoms tautoms, pavyzdžiu laisvės pergale prieš baime“, – sakė Ž. Pavilionis.

Renginys ambasadoje surengtas kartu su buvusio JAV Kongreso nario Lincoln Diaz-Balart vadovaujamu žmogaus teisių institutu „El Instituto La Rosa Blanca“.

Renginio metu eksponuotos Lietuvos ir Kubos fotografų Mariaus Jovaišos ir Orlando Luis Pardo Lazo fotonuotraukos iš Kubos.

Lietuvos, JAV, Ukrainos ir Kubos atstovai paminėjo LR ambasados JAV 90-metį.

Ludo Segers nuotraukos

Marius Jovaiša (kairėje) pristatė savo fotografijų parodą.

Gegužės 3 d. Motinos Marijos motiniškuose namuose Čikagoje

Grupė 1974 m. absolvenčių.

Dalyvės nuotr.

RAMUNĖ KUBILIŪTĖ

Seserų kazimieriečių motiniškų namų koplyčioje (Marquette Parke) kas mėnesį atnašaujamos šv. Mišios, kurių intencija yra kongregacijos steigėjos, Motinos Marijos Kaupaitės beatifikacija. Gegužės 3 d. šv. Mišioms susirinko ne tik seserys, bet baigusios seserų vadovaujamą gimnaziją, kuri iš pradžių vadinosi Šv. Kazimiero akademija (St. Casimir Academy), o vėliau, iki pat gimnazijos uždarymo 2013 metais – Marijos gimnazija (Maria High School). Šv. Mišių metu Čikagos parapijos kun. Tom Kasputis (jo mama 1932 m. baigė akademiją) savo pamoksle aptarė šventųjų, apaštalų ir kitų, tarp jų ir Motinos Marijos Kaupaitės sektingus gyvenimo pavyzdžius. Vyresniosioji ses. Regina Marie Dubickas, SSC pranešė, kad kitos tokios tokios šv. Mišios bus atnašaujamos birželio 7 d.

Po šv. Mišių, motiniškų namų salėje susirinkusias absolventes ir jų šeimos narius ir kai kurių šeimų narius sveikino ses. Margaret Zalot, SSC. Sukalbėjus maldą, dalyvės, švenčiančios gimnazijos baigimo sukaktį, fotografavosi. Po to visi susirinko pusryčiams. Didžiausią grupę gimnazijos baigimą švenčiančiųjų (net tris stalus) sudarė 1974 m. laida; kitos dalyvės šventė kitus gimnazijos baigimo jubiliejus – nuo penkerių iki 75-erių! Šventėje kalbėjo viena dar judri absolventė, kuri gimnaziją baigė prieš 75-erius

Ses. Mercedes meno darbai

Ramunės Kubiliūtės nuotraukos

Motinos Marijos Kaupaitės sarkofagas koplyčioje

Per šv. Mišias muzikavo ses. Theresa Papsis, SSC ir Anna-belle O'Shea

metus. Ji pasidalino savo gyvenimo filosofija apie vitaminą „F“, į kurio sudėtį įeina tokios sudedamosios dalys kaip „friendship“ (draugystė) ir pan., kas ją ir palaikė.

Pusryčių metu buvo galima išsityti išleistų prisiminimų apie Marijos gimnaziją, marškinėlių, sportinės aprangos, išmėginti savo laimę loterijoje. Ant stalų buvo padėta net tik įvairūs mažmožiai, primenantys gimnaziją, bet ir gimnazijos įvairių dainų lapeliai. Buvo progos pasidalinti prisiminimais apie gimnaziją, jos mokytojus (seses ir pasauliečius) ir sužinoti apie jų pasiekimus. Buvo galima išsityti gintaro, lino, šilkinių gėlių, knygų apie kongregacijos istoriją, ses. Mercedes Mickevičius, SSC meno darbų bei jos kūrinių albumą. Ses. Mercedes, Marijos gimnazijos ilgametė meno mokytoja ir pripažinta aukšto lygio menininkė, mirė 2007 metais, kai jai buvo 92 metai ir tais pačiais metais, kai jos vienuolynas šventė savo šimtmečio jubiliejų.

Po pusryčių svečiai galėjo apžiūrėti Catalyst Maria charter mokyklos patalpas bei iki pernai metų veikiančią buv. Marijos katalikiškos mergaičių gimnaziją. Viena pastato gale yra įsteigtas Maria Kaupas centras, kuriame vyksta įvairūs dvasiniai užsiėmimai, diskusijos, konsultacijos ir pan. Puryčių metu bendraujant su keliomis seselėmis paaiškėjo, kad kongregacija palaiko ryšius su šv. Kazimiero seserimis Lietuvoje, kartais jas net ten aplanko. O gandai, kad motiniškieji namai Marquette Parke jau perduoti, nepasitvirtino – dar vis diskutuojama, kam geriausia tas patalpas panaudoti, kai jos nebebus vienuolyno nuosavybė. Konsultuojamasi su įvairiomis socialinėmis įstaigomis, yra sudaryta tą klausimą gvildenanti ir susidomėjusi lietuvių grupė. Kaip spaudoje jau buvo pranešta, kai kurios vyresnės seselės, kurioms reikia medicininės priežiūros, šią vasarą bus perkeliamos į amerikiečių vienuolyno slaugos namus. Likusios kol kas liks gyventi motiniškajame name Marquette Parke, o kelios – mažesniame vienuolyno name, netoli Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios. Pusryčių metu neteko girdėti tolimesnių seserų planų, tik buvo kvietimai prenumeruoti ne tik gimnazijos absolventėms leidžiamą žurnalą, bet ir kongregacijos žiniaraštį (ten tikriausia bus pasidalinta informacija apie pastato pardavimo eigą). Belieka palinkėti seselėms sėkmės, žengiant į naują vienuolyno istorijos etapą.

Šv. Kazimiero akademiją ir Marijos gimnaziją baigusios linkime toliau bendrauti, dalintis jaunystės prisiminimais, nors ir praslinko ne vieneri metai po gimnazijos baigimo. Atrodo, kad gimnazijos pastato nebuvimas nekludė Marijos gimnazijos ir Šv. Kazimiero akademiją baigusios susirinkti 2014 metais, tikimės, kad taip bus ir toliau, tik teks ieškoti naujos vietos.

**PRENUMERUOKIME
IR SKAITYKIME
„DRAUGĄ“!**

www.draugas.org

Šventosios Dvasios liepsnelės tyliai pleveno ant sutvirtinamųjų galvų Dievo Apvaizdos parapijoje

Iš k.: Vitas Sirgėdas (kuris paruošė jaunimą), viduryje – prelatas Edmundas Putrimas ir dešinėje – klebonas kun. Gintaras A. Jonikas. Juozo Vaičiūno nuotr.

REGINA JUŠKAITĖ-ŠVOBIENĖ

*„Alsuk many, Šventoji Dvasia,
kad aš mąstyčiau, kas šventa.
Uždek mane, Šventoji Dvasia,
kad aš daryčiau, kas šventa.
Patrauk mane, Šventoji Dvasia,
kad aš mylėčiau, kas šventa.
Paremk mane, Šventoji Dvasia,
kad aš vis sklėščiau, kas šventa.
Globok mane, Šventoji Dvasia,
kad neprarasčiau, kas šventa. Amen”*
(Šv. Augustinas)

Sekmadienį, gegužės 4 d., į Dievo Apvaizdos lietuvių bažnyčią gausiai rinkosi tikintieji. Čia vyko 11 paauglių ir vienos suaugusios parapijietės Sutvirtinimo Sakramento šventė. Į šventę atvyko Lietuvos Vyskupų konferencijos delegatas užsienio lietuviams katalikams prelatas Edmundas Putrimas. Pasipuošę kandidatai, lydimi Sutvirtinimo tėvų, artimųjų, mokytojų, rinkosi į bažnyčią.

Sutvirtinimas priimamas tik kartą gyvenime, todėl šiam žingsniui jaunimą atsakingai ir nuoširdžiai ruošė Evangelizacijos komiteto narys Vytas Sirgėdas. O kun. Gintaras Antanas Jonikas mokino vieną suaugusią kandidatę.

Iškilmės prasidėjo šv. Mišiomis, kurių pagrindinis celebrantas buvo prelatas Edmundas Putrimas. Jam asistavo klebonas kun. Gintaras Antanas Jonikas. Prelatas E. Putrimas pasveikino šventovėn susirinkusius parapijiečius ir priminė, kad tikėjimas į Dievą yra svarbiausias ir vienintelis dalykas žmogui, o Dievui yra svarbus kiekvienas žmogus. Kiekvienam žmogui Jis skiria amžinąjį gyvenimą bei pašaukimą.

Po evangelijos ir pamokslo buvo atnaujinti Krikšto pažadai. Sutvirtinimą teikė prelatas Edmundas Putrimas. Kiekvienas Sutvirtinamasis priėjo prie prelato E. Putrimo. Sutvirtinimo tėvas ar mama uždėjo dešinę ranką ant sutvirtinamojo peties. Su Krizmos aliejumi prelatas E. Putrimas kryžiaus

ženklą patepė sutvirtinamojo kaktą ir tarė: „Šiuo ženklą priimk Šv. Dvasios dovaną”.

Prelatas E. Putrimas sveikino Sutvirtinamuosius, jų tėvelius ir Sutvirtinimo tėvus/globėjus šios gražios šventės proga. Jis palinkėjo Sutvirtinimo globėjams ir krikšto tėveliams melstis, kad šių Sutvirtinamųjų tikėjimas būtų tvirtas ir kad Sutvirtinimo Sakramentas padėtų lengviau apsispręsti kurti gėrį ir kovoti prieš blogį. „Branginkite visa tai, ką su Sutvirtinimo Sakramentu sužinojote, branginkite Dievo įsakymus ir pačią didžiausią, brangiausią meilę Dievui ir meilę kiekvienam žmogui. Būkite žmonėmis, kurie brangina laisvę ir atsakomybę. Branginkite visa, kas ugdo tikrą žmogaus vertę. Toliau prelatas Edmundas Putrimas padėkojo klebonui kun. G. A. Jonikui už nuolatinį rūpestį savo parapijos jaunimu, šiltą bendravimą bei darnų bendradarbiavimą.

Liturgiją papuošė puiki muzika ir giesmės. Iškilmingų šv. Mišių metu giedojo Kastytis Giedraitis, Romas Maziliauskas, Linas Mikulionis, Vytas Underys bei Vida Pekorienė. Vargonavo Rita Giedraitienė.

Sveikiname mūsų parapijos naujuosius Sutvirtinimo Sakramentą gavusius parapijiečius ir jų Sutvirtinimo globėjus: Moniką (Aleksandrą) Abariūtę – Rebecca Sventickas; Danių (Joną) Anužį – Matą Anužį; Koletą (Teresą) Barauskaitę – Donną Umin; Sofią (Lucią) Duobaite – Rasą Karveliienę; Juozą (Benediktą) Kiaulėną – brolių Thomas Bancki, brolių Savio McNiece – Vitą Sirgėdą; Luką (Antaną) Mitrių – John Walsh; Miglę (Pranciską) Orentaitę – Astą Piestienę; Stasį (Kazimierą) Orentą – Valdą Piestį; Aleksą (Žitą) Skiotytę – Algį Petrulį; Rimą (Petra) Stapušaitį – Edmundą Kasputį; Vilių (Dominyką) Vilką – Artūrą Stapušaitį bei Meilutę (Faustiną) Vizgirdienę – jos dukterį Eglę Garbenienę.

Linkime jiems Šventosios Dvasios palaimos!

*„Šventa Dvasia, aš kviečiu Tave,
Šventa Dvasia, paliesk mane.
Kaip stiprus lietus sielą apvalyk,
Nuskaidrink ją, širdį atgaivink...”*

Iš k.: Linas Mikulionis, Vytas Underys, Kastytis Giedraitis, Romas Maziliauskas, Vida Pekorienė ir vargonininkė Rita Giedraitienė.

Svarbios Lietuvos ir Lenkijos datos paminėtos kaimynų dialogo forumu

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Gegužės 3-ąją Lenkijoje, Seinų mieste esančioje Baltojoje sinagogoje surengtas pirmasis „Kaimynų dialogo forumo“ susitikimas tema „Lietuva-Lenkija-Europa“. Renginys vyko ypatingą dieną – Gegužės 3-oji yra Lenkijos valstybinė šventė, nes tą dieną 1791 metais buvo priimtas Abiejų Tautų Respublikos pagrindinis įstatymas – Konstitucija. Tai buvo pirmoji konstitucija Europoje ir antroji rašytinė konstitucija po Jungtinių Amerikos Valstijų konstitucijos, įsigaliojusios 1790 metais.

Kartu Seinuose buvo paminėta ir dar viena labai svarbi sukaktis – sukako 20 metų nuo Lietuvos ir Lenkijos draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo sutarties pasirašymo. Šios sutarties svarbą paliudijo viena iš forumo rengėjų – Lietuvos Respublikos konsulato Seinuose konsulė daktarė Vida Bagdonavičienė. Kartu su konsulatu minėjimą surengė „Paribio“ fondas, „Menų, kultūrų ir paribių“ centras ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės institutas Kaune.

Darbus vertino ir garsus išeivijos veikėjas profesorius A. Avižienis

Gegužės 1-ąją sukako lygiai 10 metų nuo tos dienos, kai ir Lietuva, ir Lenkija kartu su dar aštuoniomis valstybėmis tapo Europos Sąjungos šalimis.

„Kai 1994 metų balandžio 26 dieną Vilniuje buvo pasirašoma Lietuvos ir Lenkijos draugiškų santykių ir gero

kaimyninio bendradarbiavimo sutartis, niekas nebūtų nuspėjęs, kaip abiejų šalių bendravimas atrodys praėjus 20-čiai metų ir kaip minėtoji sutartis prisidės prie abiejų valstybių bendradarbiavimo pamatų stiprinimo. Šiandien galima drąsiai pasakyti, kad, nepaisant kai kurių nesutarimų, skirtingų vertinimų, kaip tai kartais nutinka kiekvienoje šeimoje ar tarp kaimynų, per 20 metų abi šalys nuėjo reikšmingą kelią.

Minėtoji sutartis buvo reikalinga ne vien politikams. Ji visų pirma buvo signalas abiejų šalių bendruomenėms, kad atėjo metas griauti vis dar tuo metu esančias sienas, naikinti stereotipus, bendravimo ir bendradarbiavimo kliūtis“, – pabrėžė konsulė.

Sutarties preambulėje yra užsimenama apie sudėtingą abiejų tautų istoriją bei ilgaamžį lietuvių ir lenkų artumą ir atsivėlgiamą į galimybę abiem tautoms vertinti bendrą abiejų valstybių istoriją skirtingai, pabrėžiama, kad gerų ir blogų mūsų valstybių istorijos puslapių suvokimas turi pasitarnauti tarpusavio supratimo įtvirtinimui tarp lietuvių ir lenkų tautų besivienijančioje demokratinėje Europoje, taip pat reiškiamas apgailestavimas dėl konfliktų tarp abiejų valstybių po Pirmojo pasaulinio karo, kai po ilgos nelaisvės lietuviai ir lenkai ėmėsi kurti naują, nepriklausomą gyvenimą. Kartu smerkiamas smurto naudojimas, buvęs abiejų tautų tarpusavio santykiuose, apgailestaujama dėl tragedijų ir didžiulių netekčių, kurios ištiko abi mūsų tautos dėl XX amžiaus totalitarinių sistemų.

Forumo pradžioje pasveikinusi susirinkusiuosius konsulė V. Bagdonavičienė 1990 metais įsteigtos nevyriausybinių organizacijos „Paribio“ fondo vienai iš kūrėjų, Nobelio premijos laureato rašytojo Česlovo Milošo atminimo saugotojai, kultūros veikėjai Malgorzatai Sporek-Czyzewskai įteikė Lietuvos užsienio reikalų ministro Lino Linkevičiaus apdovanojimą – garbės ženklą „Lietuvos diplomatijos žvaigždė“. Šis ženklas teikiamas nuo 2010 metų Lietuvos ir užsienio valsty-

Forumo dalyviai

A. Vaškevičiaus nuotraukos

Konsulės V. Bagdonavičienės sveikinimas

bių piliečiams ir organizacijoms už ypatingus nuopelnus garsinant Lietuvos vardą, puoselėjant ir plėtojant tarpvalstybinius santykius.

Forumo metu kalbėjo ir „Menų, kultūrų ir tautų paribių“ centro Seinuose direktorius Krzysztof Czyzewski, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės instituto Kaune direktorius Rūstis Kamuntavičius bei kiti. Debatų metu buvo pristatytas ir aptartas profesoriaus Egidijaus Aleksandravičiaus (jo knyga „Karklo diegas. Lietuvių pasaulio istorija“ dabar yra spausdinama „Draugo“ puslapiuose) knygos „Antanas Baranauskas. Giesmininko kelias“ apie Seinuose vyskupu dirbusį ir čia palaidotą vyskupą, poetą, „Anykščių šilelio“ autorių vertimas į lenkų kalbą. Diskusijose dalyvavo profesorai, mokslų daktarai iš Gdanskio, Balstogės, Varšuvos universitetų, taip pat istorikas, politologas, Vytauto Didžiojo universiteto profesorius Antanas Kulakauskas ir kiti svečiai.

Diskusijų pertraukose skambėjo kompozitoriaus Niccolo Paganini kūriniai, kuriuos atliko smuikininkas Gediminas Dalinkevičius ir pianistas Simonas Bušma. Baltojoje Seinų sinagogoje atidaryta garsaus Lietuvos dailininko, Vyriausybės premijos laureato Aloyzo Stasiulevičiaus tapybos darbų paroda „Vilnius: tarp sacrum ir profanum“.

Renginyje dalyvavo ir garsus išeivijos mokslininkas, profesorius, žinomas visuomenės veikėjas, buvęs Vytauto Didžiojo universiteto lektorius Algirdas Avižienis. Profesorius A. Avižienis kartu su profesorium E. Aleksandravičium, A. Kulakausku, R. Kamuntavičium bei Poznanės, Gdanskio, Baltarusijos Gardino ir Minsko mokslo įstaigų atstovais yra Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės instituto įsteigto Juliusz Bardach vardo apdovanojimo tarybos nariai. Būtent šio apdovanojimo įsteigimas tapo svarbiausiu renginio akcentu.

2009 m. lapkričio 26 d. Kaune

„Lietuvos diplomatijos žvaigždė“ įteikta M. Sporek-Czyzewskai

įkurto Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės instituto pagrindinis tikslas yra puoselėti, tyrinėti ir propaguoti LDK palikimą. LDK instituto iniciatoriais ir kūrėjais yra Lenkijos ir Lietuvos fiziniai ir juridiniai asmenys. Tai ir profesorius, žymus intelektualas ir visuomenės veikėjas E. Aleksandravičius, VDU politologijos katedros vedėjas docentas Andžejus Pukšto, profesorius A. Avižienis bei kiti. Tarp juridinių asmenų – Česlovo Milošo giminės fondas, besirūpinantis šio, iš Lietuvos kilusio Nobelio premijos laureato, kultūriniu ir fiziniu palikimu. Fondo iniciatyva buvo restauruota Č. Milošo tėviškė Šetenuose, Kėdainių rajone.

Nukelta į 10 psl.

Pirmosios vietos nugalėtojas M. Tarkowski rašė apie Vilniaus advokatūrą XX amžiaus pradžioje

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvos kariai dalyvauja NATO pratybose

<http://www.infopol.lt> nuotr.

Vilnius (KAM.lt) – Keturioje Europos šalyse – Ispanijoje, Portugalijoje, Norvegijoje ir Nyderlanduose – prasidėjo 10 dienų NATO pratybų „Trigalvis jaguaras 2014“ aktyvioji fazė, kurioje dalyvauja ir 12 Lietuvos atstovų.

Šių pratybų tikslas – patikrinti ir įvertinti NATO greitojo reagavimo korpuso (NATO Rapid Deployable Corps Spain) ir NATO smogiamojo ir paramos jūrinio elemento (Naval Striking and Support Forces NATO) pasirengimą 2015 metais budėti NATO greitojo reagavimo pajėgose (NRF15).

Iš viso pratybose dalyvauja beveik 1 500 karių ir civilių iš 20 valstybių, o Lietuvos atstovai dalyvauja pagrindinėje pratybų dalyje, kuri vyksta Ispanijoje. Lietuvos kariai šiose pratybose atlieka sąveikos karininkų funkcijas įvairiuose NATO štabuose, pratybų vadovybėje. Be to, Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgų štabo elementas NATO pajėgų sudėtyje treniruojasi vykdyti NATO 5-ojo straipsnio (kolektyvinės gynybos) užduotis. Vienas Lietuvos karininkas yra dislokuotas pratybose dalyvaujančiame JAV štabo laive USS „Mount Whitney“.

Išgalvotame pratybų „Trigalvis jaguaras 2014“ scenarijuje, pavadintame SKOLKAN, imituojama priešiškos valstybės invazija į vieną iš NATO Baltijos jūros regiono valstybių ir bendri NATO veiksmai išvaduojant okupuotą teritoriją. Pagal scenarijų, Lietuva šiose pratybose teikia priimančiosios šalies paramą, skiria karinį vienetą NATO jungtinėms pajėgoms ir planuoja, kaip remti NATO vienetus kitais su šia operacija susijusiais aspektais.

Svarbus proveržis derybose su „Gazpromu“

Vilnius (Irv.lt) – AB „Lietuvos dujos“, kurios akcininkas yra Lietuvos Respublikos vyriausybė, informavo ministrą pirmininką Algirdą Butkevičių, kad, vadovaujantis bendrovės akcininkų susirinkimo sprendimu bei valdybos suteiktais įgaliojimais, bendrovė baigė derybas su gamtinių dujų tiekėju „Gazprom“ dėl gamtinių dujų kainos sumažinimo.

Pasak Vyriausybės vadovo, pasirašytu susitarimu nustatoma nauja

kainų formulė, kuri leis nustatyti konkurencingas dujų kainas bendrovės „Lietuvos dujos“ vartotojams, kitų regiono kompanijų atžvilgiu.

„Susitarimas nustato, kad nauja kainų formulė, pagal kurią bus skaičiuojama bendrovės 'Lietuvos dujos' importuojamų gamtinių dujų kaina galios visą ilgalaikio kontrakto laikotarpį, t. y. iki 2015 metų gruodžio 31 dienos“, – sako ministras pirmininkas.

Parodoje – Lietuvos pareigūnų vizitinės kortelės

Vilnius (www.archyvai.lt) – Lietuvos centrinis valstybės archyvas parengė virtualią parodą „Lietuvos diplomatų, politikų ir visuomenės veikėjų vizitinės kortelės“.

Lietuvos centriniame valstybės archyve saugomi politikų, diplomatų, visuomenės veikėjų veiklos dokumentai, asmens bylos ir vizitinės kortelės, kurios papildo, pajvairina archyvinius dokumentus.

Parodos lankytojų dėmesiui pristatomos žymių nepriklausomos Lietuvos politikų ir visuomenės veikėjų vizitinės kortelės. Daugiau dėmesio skiriama Lietuvos diplomatų kortelėms. Šalia vizitinių kortelių eksponuojamos ir asmenų, kuriems jos priklausė, fotografijos. Dauguma vizitinių kortelių saugomos diplomatinėse įstaigų fonduose – Lietuvos pasiuntinybių Washingtone, Prancūzijoje, prie Šv. Sosto, Stasio Lozoraičio fonde.

Parodoje eksponuojamos aukštų valstybės pareigūnų, diplomatų vizitinėse kortelėse nurodoma svarbiausia informacija apie kortelės savininką, kai kuriose įrašyta tik asmens vardas,

pavardė ir pareigos. Priimta, kad kuo svarbesnis asmuo, tuo tuštesnė jo vizitinė kortelė. Diplomatai vizitinėse kortelėse galimi papildomi ranka rašyti sutartiniai įrašai – simboliai. Tai atitinkamą įvykį nusakančių prancūzų kalbos žodžių pirmosios raidės, užrašomos ranka parkeriu arba pieštuku apatiniame kortelės kampe. Eksponuojamose Lietuvos kariuomenės generolo P. Plechavičiaus, diplomato J. Kajecko, Nepriklausomybės akto signataro K. S. Šaulio vizitinėse kortelėse raidės p. f. (pour feliciter) liudija, kad kortelės buvo siųstos sveikinant iškilmių proga. Generolo V. Nagevičiaus žmonos Veronikos Nagevičienės kortelėje reiškiant dėkingumą pridėtas raidžių junginys p. r. (pour remerciar). Galimi ir kiti sutartiniai įrašai: p. r. f. N. A. (pour remerciar et pour feter le Nouvel An) – padėka už sveikinimą, p. c. (pour condolance) – reiškiant užuojautą ir kt.

Šią parodą galima pamatyti Lietuvos centrinio valstybės archyvo svetainėje http://www.archyvai.lt/lt/leva-parodos/leva-virtualios-parodos/vizitines_korteles.html

Rusijos vicepremjeras atvežė Padniestrės peticiją

Maskva (BNS) – Rusijos vicepremjeras gegužės 11 dieną sakė, kad jam pavyko atvežti į Maskvą dėžes su peticija, kuria Rusijos prašoma pripažinti Moldovos separatistinių Padniestrės regioną, nors valdžia Kišiniove bandė jas konfiskuoti.

Padniestrė, kuri ribojasi su Ukraina ir kurioje gyvena daugiausia rusakalbiai, nepriklausomybę nuo Moldovos paskelbė 1990 metais. Regione yra dislokuoti Rusijos kariai, bet jokia valstybė jo nepripažįsta.

Vicepremjeras Dmitrijus Rogozinas, kuris taip pat yra Prezidento Vladimiro Putino specialusis atstovas Padniestrėje, šiame separatistiniame regione apsilankė dalyvauti penktadienio iškilmėse, kuriomis buvo paminėta

pergalė prieš nacius Antrajame pasauliniame kare.

Rusijos įvykdyta Krymo aneksija pakurstė nuogastavimus, kad Maskva gali pareikšti pretenzijas į kitus ginčijamus buvusius sovietinius regionus, kuriuose gyventojų daugumą sudaro rusakalbiai.

D. Rogozinas sakė, kad jam pavyko atvežti į Maskvą peticiją ir daugumą dėžių su parašais, nors jo delegacijos lėktuvą Kišiniovo oro uoste apieškojo Moldovos pareigūnai.

„Moldovos specialiosios tarnybos, kurios užlaikė mūsų lėktuvą, tiesiog gavo mažesniąją mūsų krovinio dalį“, – „Facebook“ pasigyrė D. Rogozinas.

Kišiniovas pranešė, jog „konfiskavo šią medžiagą, kad ją išstudijuotų“.

Ukrainoje klastojami referendumų rezultatai

Kijevas (BNS) – Gegužės 11 d. keliose Rytų Ukrainos regionuose vyko separatistų inicijuoti referendumai. Nei oficialioji Ukrainos valdžia, nei Vakarų valstybės nepripažįsta šių referendumų teisėtumo, nes jie surengti nesilaikant Ukrainoje galiojančių teisinių normų, taip pat vyksta Rusijos propagandinės kampanijos įkarštyje, be to nuogastaujama dėl klastočių.

Rusija jau spėjo pasidžiaugti, kad referendumai vyko labai sėkmingai, buvo ypač didelis žmonių aktyvumas. Organizatorių duomenimis, 96 proc. rinkėjų Luhanske ir Donecke pritarė autonomijai. Tačiau tai problemiška patikrinti. Ukrainos žurnalistams nebuvo leista filmuoti ar fotografuoti vykstančio balsavimo, yra daug pranešimų, jog balsavo žmonės be registracijos, nebuvo jokių rinkėjų sąrašų, o Donecko srityje sulaikyti du žmonės,

vežę 10 tūkstančių jau užpildytų referendumo biuletenių – už atsiskyrimą nuo Ukrainos. Neaišku, kiek panašių biuletenių dar buvo įvežta į Ukrainą.

Referendumai dėl nepriklausomybės Rytų Ukrainoje gali būti tik pirmasis žingsnis. Praėjus dienai po prieštaringo balsavimo separatistai Luhanske jau užsiminė apie regiono prisijungimą prie Rusijos. Pradžioje bus paprašyta Jungtinių Tautų pripažinti Luhansko srities nepriklausomybę. O tada gali būti surengtas referendumas dėl įstojimo į Rusijos Federacijos sudėtį.

Tuo tarpu Belgijos užsienio reikalų ministerija pranešė, kad į jos kompiuterius buvo pasiųstas virusas, kuris kopijavo informaciją ir dokumentus, susijusius su Ukrainos krize. Briuselyje vyksta pastovūs įvairių lygių posėdžiai dėl Ukrainos krizės.

Mergaičių pagrobimas – „protu nesuvokiamas“ teroro aktas

Washingtonas (BNS) – „Kaip ir milijonai žmonių visame pasaulyje, mano vyras ir aš esame pasipiktinę ir prislėgti sielvarto dėl daugiau nei 200 nigeriečių mergaičių pagrobimo iš mokyklos bendrabučio vidury nakties“, – pareiškė JAV pirmoji ponja Michelle Obama.

„Šį protu nesuvokiamą aktą įvykdė teroristų grupuotės, pasiryžusios neleisti mergaitėms įgyti išsilavinimo – suaugę vyrai mėgina užgniaužti mer-

gaičių lūkesčius“, – pridūrė ji.

Balandžio 14 dieną 276 moksleivės buvo pagrobtos Nigerijos šiaurės rytiniame Čibuko mieste, o gegužės 5-ąją dar aštuonios mergaitės buvo pagrobtos Varabėje. Praėjus trims savaitėms, 223 mergaitės vis dar nerastos.

Islamo teroristų grupuotė „Boko Haram“ prisiėmė atsakomybę dėl mergaičių pagrobimo ir pagrasino perduoti jas į vergiją.

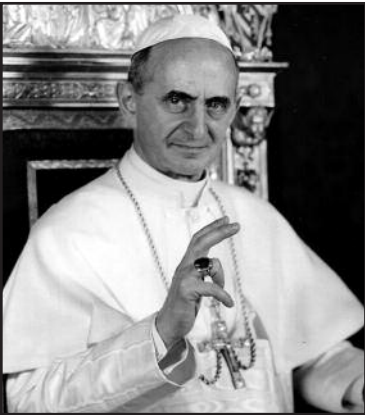
Popiežius Paulius VI bus paskelbtas palaimintuoju

Roma (Vatikano radijas) – Paulius VI, Vatikano II Susirinkimą užbaigęs popiežius, bus paskelbtas palaimintuoju.

Paulius VI buvo šv. popiežiaus Jono XXIII įpėdinis Romos vyskupijoje ir vadovavo Bažnyčiai penkiolika metų, nuo 1963 iki 1978. Beatifikacijos iškilmės įvyks šiemet, spalio 19 dieną, Vatikane, ir sutaps su tą pačią dieną Romoje pasibaigiančia Vyskupų Sinodo, kurį įsteigė popiežius Paulius VI, asamblėja.

Garbingasis Dievo tarnas Pauliaus VI – Giovanni Battista Montini, gimė 1897 m. rugsėjo 26 d., o mirė 1978 m. rugpjūčio 6 d.

Šventųjų skelbimo kongregacija prieš keletą dienų užbaigė jo šventumo bylą ir pristatė popiežiui Pranciškui bylos nuosprendį, patvirtinantį stebuklą įvykusį Garbingojo Dievo tarno Pauliaus VI – Giovanni Battista Montini užtarimu.

it.wikipedia.org nuotr.

ŠVENTADIENIS

Popiežius Pranciškus:
ir aš buvau moksleivis,
ir aš buvau mokytojas

Šeštadienio pavakare popiežius Pranciškus susitiko su moksleiviais iš visos Italijos. Į Romą atvyko beveik 300 tūkst. vaikų ir paauglių, mokytojų ir tėvų. Susitikimo dalyviai užpildė visą Šv. Petro aikštę ir į ją vedančią plačiąją Via della Conciliazione gatvę. Prieš kalbas ir liudijimus, popiežius Pranciškus ilgai sveikinosi su vaikais ir jaunuoliais, spaudė jiems rankas, baltu džipu važiuodamas minią skiriančiais tarpais aikštėje, taip pat ilgu koridoriumi per visą į Vatikaną vedančią gatvę.

Grįžęs prie Šv. Petro bazilikos, išklausęs sveikinimų ir liudijimų apie tai, kuo šiandien gyvena italų mokykla, ypač katalikiška mokykla, popiežius Pranciškus sakė, kad jis su meile atsimena tuos laikus, kai pats buvo mokinys. Kaip labai svarbų savo gyvenimo ir tarnystės laikotarpį atsimena tuos metus, kai jis buvo mokytojas.

Kreipdamasis į mokinius ir ugdytojus Popiežius pabrėžė tris svarbiausius mokyklos misijos aspektus: atvirumą, susitikimo kultūrą, ugdymą tiesai, gėriui ir grožiui. Jei mokytojas nėra atviras, jei jis pats nesimoko, – kalbėjo Pranciškus, – jis nėra geras mokytojas; mokiniai viską puikiai supranta; toks mokytojas jiems neįdomus. Reikia mokytojų, kurie būtų atviri, būtų aistringi ieškotojai, kad tokia aistra užkrėstų ir mokinius. Myliu mokyklą taip pat dėl to, – tęsė Popiežius, – kad ji yra susitikimo vieta. Mums visiems reikia susitikimo kultūros, mes visi norime susitikti, susipažinti, mylėti, keliauti kartu. Galiausiai Popiežius sakė, kad jis myli mokyklą ir dėl to, kad ji ugdo vaikus tiesai, gėriui, grožiui. Visi šie elementai kartu padeda mylėti gyvenimą, taip pat ir tuomet kai sunku, kai slegia problemos. Tikras ugdymas moko mylėti gyvenimą ir atveria gyvenimo pilnatvei. „Neleiskime, kad iš mūsų atimtų meilę „mokyklai“, – drąsino popiežius Pranciškus Italijos mokinius, mokytojus ir tėvus.

Popiežius Pranciškus jau nuo seno rodo didelį pagarbą katalikiškam švietimui. 1990 metais, tada būdamas kunigu – Tėvu Jorge Mario Bergoglio, viename spausdintame laiške jis su malonumu prisiminė savo jaunystę, kada Buenos Aires mieste lankė Saleziečių mokyklą. Ta mokykla, jo žodžiais tariant, sukūrė „katalikišką kultūrą“:

Mokyklos gyvenimas buvo vientisas. Aš buvau panertas į gyvenimą, kuris buvo taip paruoštas, kad nebūtų laiko tinginiauti. Diena prabėgdavo kaip strėlė, ir nebuvo laiko nuobodžiauti. Aš jaučiausi panardintas į pasaulį, kuris, nors dirbtinai paruoštas (su pedagoginiais šaltiniais), visiškai nebuvo dirbtinas. Buvo natūralu rytais dalyvauti Mišiose, pusryčiauti, mokytis, lankyti pamokas, žaisti pertraukų metu, išgirsti Tėvo Direktoriaus žodį „labanaktis“. Kiekvienas buvome įstatyti į skirtingus gyvenimo aspektus, ir tai sukūrė manyje sąžinę: ne tik moralinę sąžinę, bet ir tam tikrą žmogišką sąžinę (socialinę, žaismingą, menišką ir t. t.). Kitaip tariant, mokykla, sužadindama tikrovišką sąžiningumą, sukūrė katalikišką kultūrą, kuri visai nebuvo „šališka“ ar „pasimetusi“.

Popiežius Pranciškus pabrėžė, kad Saleziečių „tikėjimas“ ir sukūrė tos mokyklos „katalikišką kultūrą“. Pagal Popiežių, jie „tikėjo Jėzumi Kristumi“ ir „turėjo drąsos tikėjimą skelbti: žodžiais, savo gyvenimu, savo darbu“.

Pagal Vatikano radiją ir Kelly Conroy straipsnį, išspausdintą leidinyje *Catholic Education Daily*, leidžiamą The Cardinal Newman Society, paruošė **Rimas Černius**

John V. Černius, gyvenantis **Glendale, CA**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Nuoširdžiausias ačiū už paramą.

Algimantas Kelertas, gyvenantis **Lemont, IL**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Ačiū, kad mus skaitote, ačiū, kad finansiškai remiate mūsų laikraštį.

Aldona Činga, gyvenanti **Los Angeles, CA**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 70 dol. laikraščio leidybos išlaidoms sumažinti. Labai Jums ačiū už dosnią paramą.

Irena Lileikis, gyvenanti **Omaha, NE**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Nuoširdžiausius padėkos žodžius skiriame Jums.

DATOS ir SUKAKTYS

Trečioji gegužės savaitė

Gegužės 12 d.

Tarptautinė slaugytojų diena

- 1388 m. įkurta Vilniaus vyskupijos kapitula.
- 1903 m. gimė Petras Babickas, Lietuvos radijo žurnalistikos pradininkas, publicistas, rašytojas, vertėjas, diplomatas, kraštotyrininkas, keliautojas, fotografas (mirė 1991 m.).
- 1923 m. vyko rinkimai į Antrąjį Seimą.
- 1949 m. SSRS oficialiai nutraukė Vakarų Berlyno blokadą.
- 1990 m. pasirašyta deklaracija „Dėl Lietuvos Respublikos, Latvijos Respublikos ir Estijos Respublikos santarvės ir bendradarbiavimo“.

Gegužės 13d.

- 1545 m. mirė Stanislovas Rapolionis, vienas lietuvių raštijos pradininkų, reformacijos pradininkas Vilniuje, pranciškonų vienuolyno vienuolis, pirmasis Karaliaučiaus universiteto teologijos profesorius (gimė 1485 m.)
- 1863 m. Rusijos caras Aleksandras II paskyrė Michailą Muravjovą vyriausiuoju šiaurės vakarų krašto viršininku ir suteikė jam ypatingus įgaliojimus slopinant sukilimą.
- 1871 m. Vatikanas prijungtas prie Italijos karalystės, o popiežiaus suverenitetas apribotas Vatikano rūmais, Romos katalikų bažnyčia ir popiežiaus užmiesčio rezidencija.
- 1792 m. gimė Pijus IX, Palaimintasis popiežius, 255-as katalikų bažnyčios vadovas, tarnystę ėjęs nuo 1846 m. iki 1878 m. Šiuolaikinės Romos teisių ir privilegijų sistemos kūrėjas (m. 1878 m.).
- 1917 m. Fatimoje (Portugalija) pirmą kartą trims piemenėliams apsiereiškė Mergelė Marija.
- 1981m. pasikėsinta Šventojo Petro aikštėje minios akivaizdoje į atviru automobiliu važiuvusį popiežių Joną Paulių II.

Gegužės 14 d.

- 1853 m. JAV užpatentuotas sutirštintas pienas.
- 1900 m. Paryžiuje prasidėjo antrosios olimpinės žaidynės. Jose pirmą kartą dalyvavo moterys.
- 1955 m. įkurtas Varšuvos Paktas – socialinstinių šalių karinė sąjunga, kaip priešingybė NATO blokui.
- 1972 m. Kaune susidegino Romas Kalanta.
- 1998 m. mirė Frank Albert Sinatra, amerikiečių dainininkas (baritonas) ir aktorius (gimė 1915 m.).

Gegužės 15 d.

Tarptautinė šeimos diena, Šv. Izidoriaus, sėjos pa-baiga.

- 1905 m. Nevados valstijoje įkurtas Las Vegas, vėliau tapęs neoficialia pasaulio azartinių lošimų sostine.
- 1928 m. prezidentas Antanas Smetona priėmė antrąją Lietuvos Valstybės Konstituciją.
- 1928 m. Kauno Karo muziejaus sodelyje atidengtas Juozo Zikaro Lietuvos Laisvės paminklas.

Gegužės 16 d.

- 1703 m. mirė Charles Perrault, prancūzų rašytojas-pasakininkas, poetas ir kritikas. Prancūzijos akademijos narys nuo 1671 m. Pagal išsilavinimą juristas (gimė 1628 m.).
- 1770 m. keturiolikametė Marija Antuanetė ištėkėjo už 15 metų Liudviko Augusto, būsimojo Prancūzijos karaliaus.

- 1804 m. Napoleon Bonaparte paskelbtas Prancūzijos senato vadovu.
- 1886 m. gimė Stasys Šalkauskis, lietuvių filosofas neotomistas, Lietuvių katalikų mokslo akademijos steigimo iniciatorius, pedagogas, VDU rektorius (1939 m.). Mirė 1941 m.
- 1920 m. popiežius Benediktas XV paskelbė Jeanne d’Arc, t. y. Joaną Arkietę, dar žinoma kaip Orleano mergelė, šventąja. Ji tapo Prancūzijos liaudies vienybės ir kovos už nepriklausomybę simboliu.
- 1929 m. Amerikos kino akademija įteikė pirmuosius apdovanojimus. Nuo 1931 metų jie pradėti vadinti „Oskarais“.

Gegužės 17 d.

Tarptautinė telekomunikacijų diena, Tarptautinė kovos su homofobija diena.

- 1792 m. įkurta New Yorko vertybinių popierių birža (NYSE).
- 1846 m. belgų muzikos instrumentų meistras Adolf Sax sukūrė saksofoną.
- 1875 m. mirė Motiejus Valančius, lietuvių grožinės prozos pradininkas, Žemaičių vyskupas (1849–1875 m.). M. Valančius padėjo pagrindus aukštesnio meninio lygio lietuvių realistinei prozai, kuri paskutiniajame XIX a. dešimtmetyje užėmė pirmaujančią vietą lietuvių literatūroje (gimė 1801 m.).
- 1970 m. norvegio keliautojo ir tyrinėtojo Thor Heyerdahl iniciatyva papirusiniu laiveliu „Ra“ prasidėjo kelionė per Atlantą, nuo Maroko iki Barbadoso. Ekipažą sudarė 7 žmonės, kelionė truko 57 dienas, ir pasiektas pagrindinis jos tikslas – įrodyta, kad senovinėmis plaukiojimo priemonėmis afrikiečiai galėjo pasiekti Ameriką.

Gimė nedeliame Larviko miestelyje pietų Norvegijoje. Tyrinėjo senąsias Velykų salos civilizacijas, o 1953 m. apsilankė Galapagų salose. Iškėlė teoriją, jog salas apgyvendino inkai. 1973-1972 m. pirmoji ekspedicija į Fatu-Hiva (Polinezija) salą, kurioje praleido beveik metus. 1947 metais su plaustu Kon Tikis perplaukė Ramųjį vandenyną. Ši kelionė jį išgarsino visame pasaulyje. Su plaustais iš papiruso Ra ir Ra-2 1969–1970 metais perplaukė Atlanto vandenyną. Bandė įrodyti, kad senovės egiptiečiai galėjo pasiekti Pietų Ameriką. Pelnė šlovę savo teorijomis ir archeologiniais tyrinėjimais Velykų ir Galapagų salose. Volgos ir Dono upių srityse ieškojo vikingų pėdsakų.

Gegužės 18 d.

Tarptautinė interneto diena, Tarptautinė muziejų diena.

- 1804 m. Napoleon Bonapart senato paskelbiamas Prancūzijos imperatoriumi.
- 1911 m. gimė Gustav Mahler, austrų kompozitorius ir dirigentas laikomas vienu žymiausių vėlyvojo romantizmo atstovų. (gimė 1860 m.).
- 1920 m. m. Jonas Paulius II, nuo 1978 metų spalio 16 d. iki pat savo mirties beveik 27 metus valdęs popiežius, Katalikų Bažnyčios vadovas. Jis tapo pirmuoju per 455 metus popiežiumi ne italų, taip pat pirmuoju slaviškos kilmės popiežiumi ir antru pagal pontifikavimo ilgumą popiežiumi (mirė 2005 m.).
- 1954 m. įsigaliojo Europos žmogaus teisių konvencija.

Lietuvos žmonėms, dar tik prieš keliolika metų ištrūkusiems iš rusų valdžios ir nepatyrusiems bolševikinio teroro, reikėjo paaiškinimo, kad žodis *buožė* yra specialiai turtingam ūkininkui paniekinti skirtas. Kadangi pats valstietiškas šaunumas, darbštumas, pasiturėjimas tapo nusikaltimu sovietų sistemai, tai šis diasporos lietuvių bruožas negalėjo tapti svarbiu jų gyvenimo rodikliu, būti palyginamu su lietuvių padėtimi ir sėkmėmis, nesėkmėmis kituose kontinentuose ir kitomis sąlygomis. Ta pati taisyklė galiojo ir pramonės bei prekybos sektoriams: čia nebuvo galima parodyti, kaip sekasi mūsų tautiečiams, kokia jų padėtis palyginti su kitais sovietų šalies žmonėmis.

Anuo metu, o ir vėliau nebuvo lengva pasakyti, ar lietuviai buvo geri rusų kolektyvinio ūkio – *kolchozo* darbininkai. Antra vertus, ką tai būtų reiškę prie tradicinio privataus ūkininkavimo pripratusiems žmonėms, kurių vaizduotės per daug nepalietė liūdni komunistinės utopijos įgyvendinimo Sovietų Sąjungoje pavyzdžiai. Tačiau nuostabu, kad 4 deš. pavyko apskritai nustatyti lietuviškuose kaimuose sukurtus *kolchozus*. Lietuvos tyrinėtojųams prieinama medžiaga leido atpažinti lietuviškų kaimų Polocko rajone ir kituose Baltarusijos vietose likimus.

Nors prievartinės kolektyvizacijos baisybės ir ukrainiečių *holodomoras* nelabai veikė tą supratimą, nors buvo remiamasi fiktyviai šviesiu tokio ūkininkavimo pristatymu oficialioje statistikoje ir sovietų žemės ūkio ekonomistų darbuose, tačiau buvo suvokiami Sovietų Sąjungos lietuvių sunkumai. Keletas *kolchozų* buvo sukurta lietuvių kaimuose Klimovičių ir Rosicos miestelio apylinkėse (*Raudonasis Artojas, Raudonasis Traktorius, Sovietų Tribūna, etc.*) Polocko rajone. Kai kuriuose kolchozuose maišėsi lietuviai, latviai, lenkai, baltarusiai, o kai kurie (Sofeiske, Ivoniuose, Koroliovkaj) buvo įsteigti beveik grynai lietuviški *kolchozai*.³¹⁸ Kaip tuose ūkiuose klostėsi gyvenimas šiandien, geriau supras tie, kuriems buvo lemta po II pasaulinio karo išverti Lietuvus okupacijos ir sovietinės prievartos dešimtmečius.

Iki XX a. 4 deš. vidurio sovietinis režimas Baltarusijoje buvo palankus tautinėms kultūroms – visų pirma pačių baltarusių – vystymuisi. Nors ir ant bolševikinės indoktrinacijos pamatų, tačiau buvo kuriama jų nacionalinės kultūros institucijos, brendo nauja inteligentijos karta. Tik didžiojo teroro metais visa tai baigėsi masinių žudynių duobėse Kuropatuose. Ten buvo išguldyta diduma baltarusiško kultūros elito. Tikėtina, kad laikas iki tos tragiškos ribos buvo gana geras ir lietuviams. Dymanovos kaime (Baltarusijos SSR) veikė vienintelė Sovietų Sąjungoje lietuviška vidurinė mokykla, keliolika pradinių mokyklų buvo Polocko ir Smolensko srityse. Visa tai buvo susiję su kultūriniais tautiniais poreikiais tų mūsų tautiečių, kurie jautėsi autochtonais senosiose Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemėse.

Kiek labiau išeiviška tapatybė turėjo jaustis tų komunizmo ir proletarinio internacionalizmo idėjų išpažintųjų aplinkoje. Komunistinių pažiūrų lietuviai (kaip ir kitų Sovietų Sąjungos sudėtyje buvusių tautų atstovai) turėjo galimybę plėtoti tam tikrus kultūrinio atskirumo įgūdžius. Svarbiausia lietuvių Komunistų partijos veikėjų paruošimo vieta buvo taip vadinamas Komunistinis tautinių mažumų universitetas, kuriame veikė lietuvių sekto-

KARKLO DIEGAS

lietuvių pasaulio istorija

EGIDIJUS ALEKSANDRAVIČIUS

102

rius. Kelios dešimtys lietuvių baigė tą sekciją ir gavo darbus partiniuose-administraciniuose valdymo vienetuose tų vietovių, kuriose būta lietuvių. Kol laisvanoriškų, tiesiai Komunistų partijos komitetų neadministruojamų asociacijų veikla Sovietų Sąjungoje nebuvo uždrausta, Maskvoje ir Minske kurį laiką laisvai veikė *Lietuvių darbininkų klubai*.

Sovietų valdžia Rusijoje finansavo du oficiozinius periodinius leidinius lietuvių kalba: *Raudonasis artojas ir Priekalas*. Jų redakcinėse aplinkose spietėsi seni lietuvių komunistai – V. Pranskus-Žalionis, J. Daubaras, J. Kunigėlis, P. Užkalnis, ir, žinoma, kadaise apsišvietęs ir patriotiškai nusiteikęs Vincas Mickevičius-Kapsukas. Oficialioji lietuvių veikla buvo tik iš dalies skirta Sovietų Sąjungos lietuvių poreikiams tenkinti. Svarbesnis tikslas buvo daryti įtaką politiniams procesams Lietuvoje, remti ten komunistinį pogrindį, didinti propagandos srautus ir purenti dirvą Lietuvos prisijungimui.

Kai kuriems iš Maskvoje susispietusių lietuvių komunistų būrelio (pvz., Vincui Mickevičiui-Kapsukui) tikrai nebuvo svetimas ir tradicinės lietuvybės jausmas, kuris, kad ir paslėptomis formomis, vystėsi link to, ką su didelėmis išlygomis galėtume šiandien pavadinti *komunistiniu nacionalizmu*. Stalinistinio teroro metais tokių pažiūrų žmonės buvo aiškiausi kandidatai į mirties lagerius. Istorikai (Timothy Snyder Bloodlands) šiandien išvelgia stalinistinio teroro, masinių žudynių procese ir etninio valymo ar net genocidinio pobūdžio veiksmų. Stalino politinė slaptoji tarnyba NKVD (vėliau pervardyta KGB) išnaikino beveik visus komunistinio ir represinio aparato veikėjus lenkus, lietuvius, latvius, net žydus. Taip buvo uždusinta galimybė susiformuoti net ir luošai *komunistinei diasporai*.

Kaip 1935 m. taikliai pastebėjo P. Mankus,

... nors tautų laisvė yra SSRS ideologijos dalis, vis dėlto, lietuvybės, kaip tokios, išlaikymas nėra SSRS valdžios ir organizacijų būtinas tiks-

las. Lietuvybė panaudojama tiktai kaip priemonė pritraukti lietuviams prie socialistinės statybos, socializmo įgyvendinimo darbo.³¹⁹

Naudodamiesi net ir filtruota, teroro nuotaikų ir masinių žudynių aukų aimanų nepraleidžiančia sovietine informacija, Lietuvos tyrinėtojai galėjo nesunkiai matyti Rytų imperijos lietuviams grėsiantį nutautėjimą. Negalėdami palaikyti su protėvių žeme jokio tiesioginio ryšio, uzurpuojamo Kominterno ir sovietų žvalgybos, lietuviai buvo izoliuoti nuo šiuolaikinės lietuvybės dvasios, kokia telkėsi nepriklausomoje Lietuvoje. Kita vertus, išblaškyti po bekraščius Rusijos plotus, po Užuralės Aziją lietuviai negalėjo susispiesti didesniais būriais. Prie to pridėdant nepalankų bet kokiai laisvanoriškai visuomeninei veiklai so-

vietų politinį klimatą iš tiesų buvo galima matyti rūškaną lietuvybės horizontą.

Labai stiprus smūgis lietuvių tautiniam susitelkimui buvo Sovietų Sąjungos vykdoma negailestinga kova prieš katalikų bažnyčią.

*Tos kovos eigoj uždaromos bažnyčios, – didžiausi tautinio atsparumo centrai platesniems lietuvių sluoksniams Rusijoje. Senos kartos lietuvis, negirdėdamas gimtojo kalboj pamokslo, neprieidamas išpažinties, sunaudojęs senas lietuviškas maldaknyges, izoliuotas, nustoja moralinės jėgos paveikti vaikus, auginamus mokykloje prieštikybinių ir internacionalinių dvasioj. Panašiai veikia ir lenkiškos daugumos kova su lietuvybe dar užsilikusiose bažnyčiose.*³²⁰

Rusiškoji utopinio socializmo statyba virto kone masine mėsmaile, lėmusia itin tragišką ukrainiečių tautos likimą, *Holodomore* ji prarado virš trijų milijonų (istoriografijoje tie aukų skaičiai pasiekia net 9 ir 10 milijonų) aukų. Nepriklausomos Baltijos valstybės to du dešimtmečius išvengė. Net kairiųjų pažiūrų lietuviai, net seni komunistai turėjo didesnes galimybes išgyventi Lietuvos kalėjimuose negu Stalino terorizuojamoje socializmo tėvynėje. Plačiai žinomi faktai, kad Lietuvos politiniai kaliniai – komunistai, iškeisti su Sovietų Rusijos valdžia į kokius nors mūsų šaliai svarbius asmenis, neužilgo baigdavo savo gyvenimus raudonojo teroro aukų duobėse.

18. Mankus, P. Lietuviai Socialistinių tarybų Respublikų Sąjungoje (SSRS). In: *Pasaulio lietuviai*, p. 157.

319. Ten pat, p. 160.

320. Ten pat, p. 160.

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. CollegeDrive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Joseph G. Vadopalas, gyvenantis **Willow Springs, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame už suteiktą paramą.

Mūsų stiprybė – vienybėje ir tikėjime!

Mes visi esame atsakingi už Švč. Mergelės Marijos Gimimo šventovės likimą, ir tik vieningai susitelkę mes ją išsaugosime.

Rengėjų archyvo nuotr.

Akcijos „Po angelo sparnu“ surinkti 33,000 dol. padės padengti nors dalį lietuviškos bažnyčios skolų

VITA MALINAUSKIENĖ

Balandžio 26 dieną surengtas labdaros koncertas „Po angelo sparnu“, su nepakartojamu virtuozu Rudolfu Budginu, tik įrodė, kad gera valia ir vieningumas sujungia žmonių širdis kilniems tikslams ir laimė!

Į kvietimą neilkti abejingiems Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios likimui – vienintelės tokios išlikusios lietuvių išeivijoje – atsiliepė šimtai geros valios žmonių: vieni aukojo internetinėje svetainėje, kiti – ateidami į Dievo namus, tą vakarą užpildytus pianisto Rudolfo Budgino talentu.

Šio koncerto organizatoriai Čikagos lietuvių Rotary klubas bei Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios klebonas Jaunius Kelpšas nori padėti visiems geros valios žmonėms, nelikusiems nuošalyje ir prisidėjusiems prie kilnios misijos, kurios metu surinkta daugiau nei 33 000 dolerių ir ši suma vis dar auga, nes akcija internetinėje svetainėje www.youcaring.com/nonprofits/under-angel-s-wing-po-angelo-sparnu-/157013 tęsiasi ir kiekvienas norintis prisidėti prie bažnyčios išlikimo, gali jai paaukoti.

Kaip jau buvo rašyta anksčiau, Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios finansinė padėtis yra sunki dėl įsisenėjusių skolų, kurios atsirado po to, kai 2005 metais į Lietuvą išvyko visų mylimas kunigas Rimvydas Adomavičius. Šią netektį skaudžiai išgyveno lietuviai, iš kurių buvo atimta galimybė klausytis Dievo žodžio gimtąja kalba – daugelis mūsų tuomet praradome glaudų ryšį su šventove.

Padėtis ėmė keistis tik po to, kai 2010 metais bažnyčia buvo perduota kunigui Jauniui Kelpšui, sugražinusiam lietuvišką žodį į lietuvių šventovę, ir tuo pačiu vėl subūrusiam tautiečius maldai į Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčią.

Po įvykusios akcijos kalbintas klebonas Jaunius Kelpšas nuoširdžiai dėkojo visiems atsiliepusiems į kvietimą paremti lietuvišką bažnyčią ir pasidžiaugė, kad surinkta 33 000 dol. suma bus pervesta išmokėti dalį vienos iš dviejų įsisenėjusių skolų. Būtent ta skola, paimta dar 2009 metais ir šiandien siekianti 77 000 dol. turi labai aukštas palūkanas ir turėtų būti išmokėta pirmiausiai. Antroji paskola, paimta dar 2006 metais ir siekianti 118 000 dol. Dar laukia savo eilės...

Kunigas Jaunius tiki, kas su me-

tais mažėjant senosios kartos parapijos narių, bažnyčia nepraras savo populiarumo ir išliks svarbia jaunosios kartos šeimų sakraline vieta, kur ir toliau krikštysime vaikus bei tuoksimės. Tik palaikydami savo buvimu ir finansine pagalba galėsime toliau džiaugtis gražiausia išeivijos lietuviškąja Dievo šventove. Todėl labai svarbu suvokti, koks didelis yra kiekvieno mūsų nors ir mažiausias prisidėjimas. Bažnyčios išlaikymui kiekvienais metais reikia apie 400 000 dol. pajamų, galinčių padengti šildymo, elektros komunikacijų, draudimo bei kitas einamąsias sąskaitas. Tas skaičius iš tiesų nėra didelis, jei kiekvienas iš mūsų atsakingiau pažvelgtume į mūsų pirmtakų pastatytą ir mums atitekusią nepaprasto grožio šventovę. Klebonas pasidžiaugė, jog turi tokių dosnių rėmėjų, kaip Daivos ir Henriko Malukų šeima, kurie per metus bažnyčiai paaukvoja apie 20 000 dol. Jų įnašas yra gyvybiškai svarbus ir itin vertinamas tokioje ypatingai sunkioje finansinėje bažnyčios padėtyje.

Tuo tarpu, akciją „Po angelo sparnu“ iniciavęs ir padėjęs tapti realybe Čikagos lietuvių Rotary klubas tiki, jog tai tik graži pradžia, padėsianti per kelerius metus išmokėti bažnyčios skolas ir leisianti toliau mums visiems džiaugtis nepaprasto grožio architektų Jono Muloko suprojektuota bažnyčia, kurią puošia dailininkų Vytauto Kazimiero Jonyno, Vytauto Kašubos, Adolfo Valeškos, Kazio Varnelio meno kūriniai.

Čikagos lietuvių Rotary klubo narė ir viena pagrindinių visos akcijos organizatorių Austėja Sruoga dėkoja viso klubo vardu charizmatiškajam pianistui Rudolfui Budginui, sutikusiam atvykti iš Californijos tokiame kilniame tikslui ir suburti beveik visą tūkstantį žiūrovų, savo atėjimu prisidėjusiems prie akcijos. Taip pat nuoširdžiausia klubo padėka Loretai Ropas, visokeriopai rėmusiai akcijos idėjas ir savo nenuilstama energija padėjusiai visa tai įgyvendinti.

Klubas taria nuoširdų ačiū modelių agentūrai „Di Margo“ ir jos vadovei Margaritai už puikius vakaro „angeliukus“, Vitai Malinauskienei už straipsnius spaudoje, laikraščiams „Čikagos aidas“ ir „Draugas“, už reklamą parduotuvėms „Old Vilnius“, „Lithuanian Plaza“ ir „Smilga“ už prekybą bilietais, lituanistinėms Maironio ir Čikagos mokykloms už informacijos bei bilietų platinimą. Taip pat dėkojame visiems, padėjusiems suruošti po koncerto vykusias vaišes, namuose keptus pyragus dovanojo Stasė Bacevičienė ir Irena Dirdienė, salėje vaišes ruošė: Irena Dirdienė, Bronė Sabanauskienė, Aldona Krištolaitis, Vida Railienė ir Vilė Kilikauskienė.

Nuoširdžiausia padėka aukojusiems koncerto metu, siuntusiems čekius bei visiems prisidėjusiems ir paaukojusiems internetu svetainėje www.youcaring.com/nonprofits/under-angel-s-wing-po-angelo-sparnu-/157013.

Ypatingą padėką išreiškiame didžiausiems rėmėjams:

3000 dol. Henry ir Daiva Malukas
1000 dol. Viktoras Kelmelis
500 dol. Joana Stoškus, Kastytis ir Jolanta Latvys
400 dol. Eden Logistics Inc., Arnoldas Blinstrubas
250 dol. Anthony Merfield
200 dol. Laura ir Andrii Osavoliuk, Darius Jusaitis, Anzelmas Tursa; Karolis Kliučinskas ir Rasa Černiauskas; Benediktas ir Gita Puskunigis; Anelė ir Marija Grabauskas, Vitalij ir Laura Stets, ITT Logistics INC.
100 dol. Loreta Ropas, Jolita Žemaitienė, Jaunius Kelpšas, Linas Kliarskis, Eglė Vasiliauskienė, Vladas ir Jolanta Zakarauskas, Viktorija

Pianistas R. Budginas

Masienė, Audra Zakarauskas, Lina Malcius, Kastytis Giedraitis, Zina Januševičienė, Aušra Miravinskaitė, Inga Jonikaitė, Dalius Budas, Eglė ir Audrius Kulbokas, Gediminas Kersys, Jolanta Zinis, Vaiva ir Tomas Marchertas, Saulius Razgaitis, Gita Tamaskauskaitė, Daine Quinn, Dalia ir Vytautas Lesčinskas, Kaz ir Teresė Kazlauskas, Clark ir Irene Bullard, Alė Tautkevičienė, Laura Tautkevičiūtė, Irena Valaitis, Vytenis Kirvelaitis, Daina Dumbrienė, Agnė Davis, Giedrė Elekšytė ir Algirdas Knieža, Arvydas ir Janina Žirgulis.

„Atsiprašome, jei per klaidą kažko nepaminėjome, bet norime padėkoti iš visos širdies visiems geros valios žmonėms, prisidėjusiems prie šios akcijos.

Mes tik dar kartą įrodėme, kad visi vieningai galime pasiekti labai daug ir tai, kas iš pradžių atrodo neįmanoma, po truputėlį tampa realybe“, džiaugiasi Austėja Sruoga ir ragina nepamiršti ir toliau remti bažnyčią, nes bažnyčia išsilaiko tik iš aukų.

Klebonas Jaunius Kelpšas primena, jog tapdami parapijos nariais, be jokio konkretaus finansinio įsipareigojimo, taip pat galite paremti savo bažnyčią, parodydami Čikagos arkivyskupijai, jog mūsų gretos nemažėja, o plečiasi, neketindamos užleisti savo šventovės kitataučiams.

Kaimynų dialogo forumas

Atkelta iš 6 psl.

Institutas įsteigė J. Bardach vardo apdovanojimą, kuris skiriamas geriausiems magistrui ir daktaro darbams, analizuojantiems LDK kultūrinio, teisinio, valstybinio palikimo problemas XIX–XX a. arba tiriantiems problemas, susijusias bent su kelių LDK žemėse buvusių valstybių – Lietuvos, Lenkijos, Baltarusijos ir Ukrainos – istorija. Šįkart apdovanoti darbai, parašyti 2010–2013 metais.

Profesorius Juliusz Bardach (1914–2010) yra žymus lenkų ir lietuvių teisės istorikas, vienas iš iškiliausių Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos tyrinėtojų, savo darbuose skyręs ypatingą dėmesį santvarkos ir politinės minties istorijai. Jis aktyviai pasisakė už gerus mokslinius santykius visoje buvusios Respublikos teritorijoje (Lenkijoje, Lietuvoje, Baltarusijoje ir Ukrainoje). J. Bardach visą gyvenimą liko ištikimas lituanistinei problematikai, kuria pradėjo domėtis Vilniaus Stepono Batoro universitete, kur parengė ir 1938 metais išleido mokslinį darbą apie įvaikinimą lietuvių teisėje XV–XVI amžiais. 1997 metais jis tapo Vilniaus universiteto garbės daktaru.

Į Seinus apdovanojimo atvykusi

įteikti profesoriaus našlė Wanda Bardachowa džiaugėsi, kad šiemet minimo jos vyro 100-mečio proga gali sveikinti labai gerų darbų autorius. Komisijai buvo labai sunku išrinkti geriausius darbus, kuriuos pateikė du Lenkijos, du Ukrainos ir keturi Baltarusijos mokslininkai. R. Kamuntavičius apgailestavo, kad konkurse nedalyvavo Lietuvos mokslininkai, nors informacija apie jį buvo visiems pateikta.

Renginio Seinuose metu jaunieji mokslininkai trumpai pristatė savo darbus. Trečioji vieta atiteko Baltarusijos Minsko universiteto atstovei, antroji – Ukrainos Ivano Frankivsko miesto mokslininkui – jiems abiems skirtos stažuotės Varšuvoje. Pirmoji vieta pripažinta Gdanskio universiteto doktorantui Mikolaj Tarkowski, kuris savo daktariniam darbe analizavo Vilniaus advokatūros 1918–1939 metais aktualijas. Ši tema iki šiol dar nebuvo analizuota. Solidi monografija pernai buvo išleista 500 puslapių knyga. Nugalėtojas, kuriam atiteko piniginė premija sakė, kad darbas buvo sunkus ir įdomus, daug laiko teko praleisti Lietuvos valstybės centriniame archyve ir Lietuvos mokslų akademijos bibliotekoje.

Jaunystės draugui

A † A
prof. emeritui
VYTAUTUI ČERNIUI

išėjus į Amžinybę, jo žmonai MARIJAI, seseriai MARYTEI ir visai šeimai reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Romas ir Reda Veitai ir šeima
Irena Veitienė ir šeima

www.draugas.org/mirties.html

www.draugofondas.org

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį.

Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo“ laikraščio gyvavimą daugelį metų!

Draugo fondas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

Stasė Bacevičienė, gyvenanti Orland Park, IL, dar metus skaitys „Draugą“. Džiaugiamės, kad mus skaitote ir remiate atsiųsdama 50 dol. Nuoširdžiausi padėkos žodžiai.

Stasė Obelenis, gyvenanti Novelty, OH, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Nuoširdus ačiū, kad remiate lietuvišką spausdintą žodį.

Raimonda Apeikytė, gyvenanti Los Angeles, CA, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdžiausia padėka už paramą.

George S. Daugirdas, gyvenantis Chicago, IL, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Dėkojame už suteiktą paramą.

Daina J. Smith, gyvenanti Crest Hill, IL, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdžiausius padėkos žodžius skiriame Jums.

Dalia J. Trakis, gyvenanti Palos Hills, IL, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Tariame nuoširdų ačiū už paramą.

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą **1-708-599-9680**

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, LENKIJA

Asmeninių siuntų tel.: **708-907-3000**

Siuntinių paėmimas iš namų: **630-774-2136**

SIUNTINIŲ PRIĖMIMO VIETOS

SMILGA 2819 83rd St. Darien, IL 60611 Tel: 630-427-0929

EXCEL INSURANCE 5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4700

ATLANTIC EXPRESS CHICAGO 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919

LITHUANIA PLAZA 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866

KUNIGAİKŠČIŲ UŽEIGA 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622

RŪTA 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882

ALWAYS WITH FLOWERS 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339

EURUS DELI 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290

BALALAIKA MUNDELEIN 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6660

WONDERS OF NATURE 714 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-229-9450

BOČIU MENĖ 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)

Centrinio ofiso adresas.: **8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455**

A † A
BRUTENIS LUKAS VEITAS

Mirė 2014 m. balandžio 15 d.

Gimė 1922 m. gegužės 27 d. Šarkalnoje, Telšių rajone, Lietuvoje, septintas vaikas aštuonių vaikų veterinarijos gydytojo Mato Veito ir Onos Teveinytės šeimoje.

Mokslus išėjo Verbūnų pradžios mokykloje, Šiaulių gimnazijoje.

Antrajam pasauliniam karui prasidėjus, pasitraukė į Vokietiją, kur kartu su broliu Romualdu, studijavo inžineriją Hanoverio Technische Hochschule. Atsiradus progai, abu pasitraukė į Ameriką, kur Delaware universitete įgijo Bachelor of Science – Structural Engineering laipsnį. Gyvendamas Bostone, kartu su broliu Romualdu, įsteigė Veitas & Veitas Engineers ir Windjammer Properties. Aktyviai dalyvavo ir rėmė Lietuvių Bendruomenės įvairias organizacijas.

Nuliūdę liko: žmona Irena Lušytė, sūnūs Rimantas su žmona Vida, Vytenis su žmona Audrey ir Algirdas su žmona Cybele; anūkai Matas su žmona Candace, Rūta Johnson su vyru Tillman, Rokas, Kaz, Jonas ir Isla; proanūkas Tillman Johnson; brolis Romualdas su žmona Reda; svainė Vida Penikienė su vyru Aldžiu; daugybė dukterėčių, sūnėnų bei giminių Lietuvoje ir Amerikoje.

A. a. Brutenis buvo pašarvotas pirmadienį, balandžio 21 d., So. Boston Casper’s laidojimo namuose.

Antradienį, balandžio 22 d. už velionį buvo aukojamos šv. Mišios So. Bostono Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje.

A. a. Brutenio pelenai bus privačiai palaidoti Kužių kapinėse, Lietuvoje.

Nuliūdę artimieji

Atsisveikinimas su

a. a. broliu Bruteniu Veitu

Brangus broli, prisimink kaip mes ėjome kartu per visą gyvenimą, petys į petį, dalindamiesi visais savo rūpesčiais, vargais ir džiaugsmais, kokia laimė buvo augti Verbūnuose tarp savo didelės šeimos, bet atėjo negandai, rusų okupacija, karas ir vėl artėjantis raudonasis maras!

Prisimeni, kaip ištrūkai iš Šiaulių NKVD areštinės pusvalandžiui prieš sunaikinimą ir išlikai, kaip slapstėmės nuo išvežimo;

kaip išlikai kai buvai išsiųstas iš Požerės į Radviliškį parvežti karinės informacijos ir taip nebuvai sušaudytas kartu su savo broliu Algirdu ir pusbroliu Viktorinu;

kaip iš Grinkiškio parsivežei NKVD agento nušauto brolio Kęstučio šeimą su trimis mažais vaikais;

kaip nuvykęs atradai tuščią brolio Jono butą Panevėžyje – visa šeima su dviem mažom dukrytėm jau išvežti atskiruose traukiniuose į Sibirą mirčiai.

Su širdgėla prisimenam trumpą partizaninės duonos laikotarpį, kai vėlyvą rudenį, Platelių Antano Vališ-

kio būriui reikėjo apsispręsti, ar likti miškuose be ginklų, galimos paramos ir mirties, ar trauktis į Vakarus, su viltimi, kad grįšim su ginklu rankoje. Palikom savo Tėvynę, išdraskytos šeimos likučius ir motiną.

Palikęs Tėvynę žinojai, kad per visą savo gyvenimą nešiosi savo širdyje didelę skolą Lietuvai ir niekuomet neatsisakysi priklausomumo savam Kraštui.

Brangus broli, nepamiršai savo pažadų, studijavai inžineriją ir galvojai, kad Lietuvai reikės atsistatyti. Per visą gyvenimą Bostone Tau visuo-

met užteko laiko bendruomenės veiklai. Atsimenam Kudirkos gelbėjimo laikotarpį, Lietuvos nepriklausomybės atgavimą. Su koku džiaugsmu ir užsidegimu darbavaisi.

Su jauna žmona Irena Lušyte sukūrėte gražią šeimą, išauginote tris sūnus – Rimantą, Vytenį ir Algirdą, turite jų žmonas, visą būrį anūkų ir proanūką.

Broli, ilsėkis ramybėj, Kužiuose, greta tėvų ir brolių šventoj Lietuvoj.

Aldona Aistienė, gyvenanti Temple Hills, MD, dar metus skaitys „Draugą“. Džiaugiamės, kad mus skaitote ir remiate atsiųsdama 50 dol. Nuoširdžiausi Jums padėkos žodžiai.

John Mildažis, gyvenantis North Palm Beach, FL, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Tariame nuoširdų ačiū už paramą.

Paulius Gylys, gyvenantis Olympia WA, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Padėka už išsaugotą lietuviško žodžio skambėjimą.

Dalia Gilvydis, gyvenanti Franklin, MI, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Jūsų parama dar ilgam išsaugos gimtąją kalbą išeivijoje. Labai ačiū.

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Antradienį, gegužės 13 d., 7 val. v. Šaulių namuose** (2417 W. 43rd Street, Chicago, IL 60632) Lietuvos Šaulių sąjungos (LŠS) vadas ats. plk. Antanas Plieskis skaitys paskaitą apie LŠS veiklą 2013–2014 metais ir tolimesnes jos vystymosi kryptis. Visus susidomėjusius maloniai kviečiame atvykti. Jei turite klausimų, skambinkite Linui tel. 773-875-4532.

■ **Brighton Parko Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje** (2745 W. 44th St., Chicago, IL), šį penktąjį Velykų sekmadienį, gegužės 18 d., 10 val. r., Eucharistijos šventimą atnašaus kun. Jaunius

Kelpšas. 15 minučių prieš šv. Mišias sukalbėsime Švč. Mergelės Marijos litaniją. Šiuo metu mūsų parapija švenčia savo 100 metų jubiliejų. Primename, kad kiekvieną ketvirtadienį, 8 val. r., šv. Mišios yra laikomos lietuvių kalba. Kviečiame visus dalyvauti.

■ **Gegužės 18 d., sekmadienį, 12 val. p. p., JAV Lietuvių Bendruomenė, Marquette Parko apylinkė** ruošia metinį susirinkimą, kuris vyks Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos salėje, 6812 S Washtenaw Ave., Chicago, IL. Bus cepelinų pietūs. Visus kviečiame dalyvauti. Daugiau informacijos skambinkite Aušrei Sakalaitei tel.: 630-243-6302.

NAUJA PARODA

Ausrine's Arts Room of Evanston

(1123 Florence Ave, Evanston IL, 60202),
atsidaro jau šį **šeštadienį, gegužės 17 d., 6 val. v.**

Dailininkai prašomi užbaigti tobulinti savo darbus ir pristatyti į galeriją iki ketvirtadienio, gegužės 15 d. Lankytojai, gerbėjai, kolekcionieriai, rėmėjai – visi, kam smalsu, kas vyksta Ausrine's Arts Room, yra laukiami atidarymo dieną, **šeštadienį, gegužės 17-ąją, nuo 6 iki 9 val. v.**

Tai gera proga 4P

(pasimatyti, pabendrauti, pasipuošti ir pasmaguriauti!)

Daugiau informacijos tel.: **847-280-9636** (Aušrinė).

Savo namus lietuviai vis dažniau puošia perdarytais sendaikčiais

Ar kada pagalvojote apie tai, kad daiktą galima prikelti antram gyvenimui ir netgi pakeisti jo paskirtį? Visa tai įmanoma, tereikia pasitelkti vaizduotę ir imtis darbo.

„Šiandienai pritaikyti seni daiktai (Reclaimed items) sudomina vis daugiau naujoves ir įvairoves mėgstančių lietuvių“, – sako didžiausio Baltijos šalyse senturgio „Laiko ratu“ atstovas Jonas Plenta.

Senas, visų pamirštas ir tarsi prašantis jį išmesti daiktas gali suteikti naujų emocijų ir prabusti naujam gyvenimui. Interjero dizaineriai vis dažniau drįsta į interjerą įpinti netradicines detales, kurios ne tik atkreipia dėmesį ir suteikia įdomumo, tačiau ir tampa pakankamai praktiška namų dalimi.

Seno rašomojo stalo stalčiai gali tapti puikia vieta pasodinti mėgstamų gėlių, naujomis netikėtomis spalvomis perdažytas radiatorius gali atlikti tvoros funkciją, seno televizoriaus viduje galima įmontuoti akvariumą, iš senų medinių šaukštų galima sudėlioti nuotaikingą mozaiką svečių kambaryje.

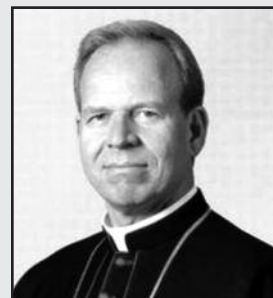
Beje, senturgyje galima rasti ir jau perdarytų daiktų. Vienas įspūdingiausių tokių egzempliorių – prieš kurį laiką mugėje eksponuota Antrojo pasaulinio karo laikų jūrinė mina – vietoj sprogdiklių į ją buvo įmontuoti specialūs saulės energiją naudojančios šviestuvai. Taip karo laikų sprogmuo tapo unikalia sodybos kiemo puošmena.

„Laiko ratu“ info

WWW.DRAUGAS.ORG

Jo Ekscelencija arkivyskupas Gintaras Grušas lankysis New Yorko Apreiškimo parapijoje!

GEGUŽĖS 18 d. 10 val. JE arkivyskupas Gintaras Grušas koncelebruos šv. Mišias ir suteiks Sutvirtinimo sakramentą mūsų parapijos jaunuoliams. Kviečiame visus ateiti į Apreiškimo bažnyčią ir drauge su Ekscelencija prašyti Viešpaties Palaimos mūsų lietuviškam jaunimui. Po šv. Mišių ruošiamos vaišės ir susitikimas su arkivysk. Grušu. ***Gausus dalyvavimas parodys, kad lietuviams svarbi sava parapija ir jos lietuviška veikla. Dalyvaukime visi ir kvieskime savo draugus!***

Bažnyčios adresas: 259 North 5-th Street, Brooklyn, NY 11211 (Metropolitan Avenue ir Havemeyer Street kampas), prie „L“ ir „G“ traukinių Lorimer Street bei Metropolitan Avenue metro stoties. (Interneto svetainė: www.nyapreiskimo.com)

Kurstykime, kad neužgestų!

Neseniai įvykusiame 51-ajame Lietuvių Fondo (LF) suvažiavime buvo pranešta, kad 2013 m. paramai Fondas skyrė 391,5 tūkst. dol., tačiau prašymų būta žymiai daugiau – už daugiau kaip milijoną dolerių. Daug iškalbingų skaičių rasite leidinyje „Liepsna 2014“, o išsamią informaciją apie LF veiklą – internetinėje svetainėje: www.lietuviufondas.org.

LF Garbės komiteto nariai. Stovi (iš kairės): Marius Kasniūnas, Arvydas Tamulis, Rimantas Griškėlis, Povilas Kilius. Sėdi: Marija Remienė, dr. Antanas Razma, Sr., Algirdas Ostis. Nuotraukoje nėra dr. Kazio Ambrozaičio.
Arūno Klibo nuotr.

**Naujas mėnesinis laikraštis
skaitantiems angliškai**

***Prenumeruokite sau, savo vaikams,
draugams, vaikaičiams!***

Vardas, pavardė _____

Adresas _____

Miestas, Valstija Zip _____

El. paštas _____

Čekį rašyti ir siųsti: Draugas News, 4545 W 63 St, Chicago, IL 60629

Arba prenumeruokite tinklalapyje: www.draugasnews.org